

Hind 23 krooni

HEA LAPS

J A T E M A S Õ B R A D J A S U G U L A S E D

Postritel:

Birgit Oigemeel

Supestaarlased

Meenutusi

Eesti Vabariigi

20. sünnipäevast

Musta
mantliga
mees

Valgusest ja
pimedusest

Kogu tõde
sinikaelast

Talv – hea
või halb

Presidendimargid

Süda rinda!

Sõber

Veltzi

rokikool

Vastlapäevajutt

<http://kommikas.kalv.ee/healaps/>

Palju õnne meile kõigile
Eesti Vabariigi 90. sünnipäeva puhul!

Rita-Mai Simon Tallinn Huvikeskus Kullo kunstirinnist

* * *

Iga maa - nii suur kui väike -
olema peab vaba maa.
Igaüks - nii suur kui väike -
tundma peab end vabana.

Kõige omasemat kohta
tunneme me koduna.
Oma sünnipaiga kohta
kõneleme: kodumaa!

Küll on mõnus minna külla,
suhu saada kümme keelt,
siis, kui tead, et koju tulla
alati võid pikalt teelt.
Siin on head kui halba - kõike...
Head veel peame lisama,
et saaks tugevaks me väike,
aga vaba isamaa!

Leelo Tungal

WWW.LASTEKAS.EE

Kaanepilt: Võistluselt "Maa värvid". Anita Karasseva (8a)

- 3 Malle Poola, Kristiina Tigasingi,
Kerlit Kehmani luulet
- 4 Harry Jõgisalu Eesti Vabariigi paraadidest
- 6 Suurejaanlaste presidendimargid
- 7 Skaudid
- 8 Tiit Kändler Kuust ja Päikesest
- 10 Merilin Jürjo kriminull
- 12 Viktoriin
- 13 Naeru-uss
- 14 Aleksandr Kesa luulet
- 15 Mustkunstnik Ande
- 16 Kirjalaps: Head teod
- 17 Kirjalaps: Talvest
- 18 Uudis
- 19 Tiit Veedla pasknäarist
- 21 Poster: Telestaarid
- 22 Poster: Birgit Öigemeel
- 25 Kirjanurk
- 26 Terviselehekülg
- 27 Ilmar Trulli ristsõna
- 28 Kristiina Kassi vastlapäevajutt
- 30 Osavnäpp: Lully Gustavsoni südamed
- 31 Deili reisikiri
- 33 Suur vahetund: Anneli test
- 34 Barbindus
- 35 Reet Mängel-Juuse koomiks
- 36 Salme Reegi võistluselt
- 38 Järjehoidja
- 39 Sabina Zinovjeva Eesti moldovalastest
- 40 Jõgeva Tuulelapsed
- 41 Pop: Superstaari otsingud
- 42 Sõber Veltsi rokokool
- 44 Lego

Väljaandja: Mittetulundusühing "Hea Laps"

Harju 1, 10146 Tallinn Tel. 631 44 28

Hea.Laps@mail.ee

Trükk: Reusner

Ajakiri Hea Laps ilmub kord kuus

Toimetaja Leelo Tungal, leelo@healaps.ee

Levijuht Britta Korzets, britta@healaps.ee

Kujundaja Vivika Kalt, vivika@healaps.ee

Marek Judanov Uuemõisa Algkoolist

Mu kodumaa

Ma ei tea, kellele maitseb
kodumaa.
Ma ei tea, kes saab maitsta,
mina saan.
Mina maitsen, et kodumaal maitse
on hea,
maitseb kui vaev, töö ja hool.
Maitseb kui soov püsida noor,
olla kestev, püsiv ja võimas,
olla alati kindel ja hinnas.
Mu kodu on kui vikerkaar,
nii palju erilist,
nii palju värvilist.
Ma ei tea, kes maitsta saab.
Mina saan,
see on hea.

Malle Poola Tartust

Sõber

Kui vahel on mul halb tuju
ja miski enam ei suju,
siis sõpradele mõtlen ma aina
ning kurbus mind enam ei paina.

Sõber kunagi ei jätta mind hätta
ning eal ei mäista mind hukka.
Ees ootavad teadmata ajad,
mil sõpru on alati vaja.

Kerlit Kehman Viluste Põhikoolist

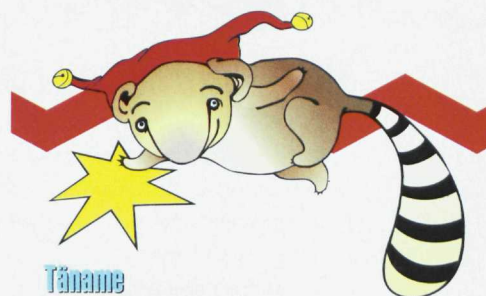
Miljonivaade

Tuulevaikus
härmakristall.
Päikesesäras
veetilk
väreleb vaid
ja kukub siis.
Tundmatusse
sügavikku
saatus ta viib.

Tuulehoos
keerleb lumehelves,
laskuma ta varsti
on valmis.
Külmaoiatus
läbibstab puid.
Ilmamuutus
valutab luid.

Selge taevas
ja maa on tumm.
Liigatab miski?
Ei, on vaikus vaid.
Loodussaade?
Ei, mu isiklik
miljonivaade.
Eestimaal.

Kristiina Tigasing Viluste Põhikoolist

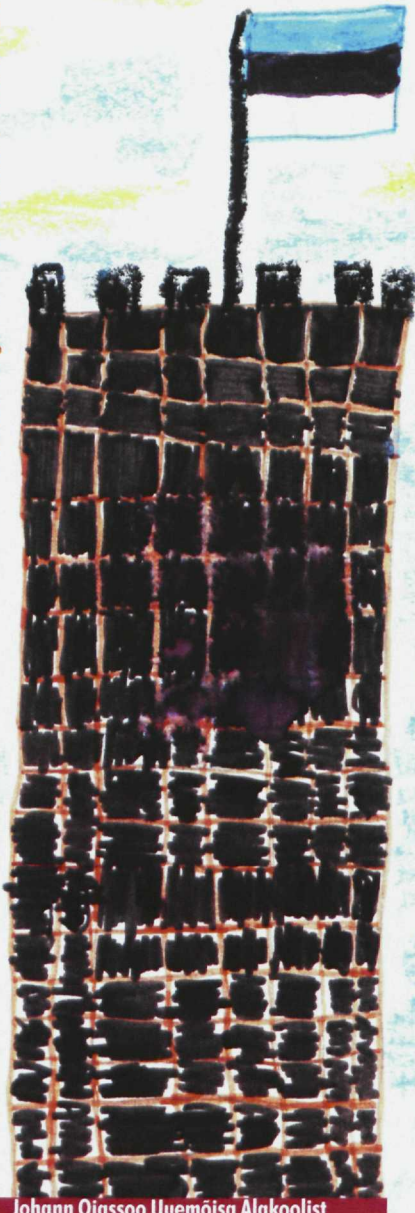
Täname
Kultuuriministeeriumi,
Kultuurkapitali ja
Hasartmängumaksufondi

Suur aitäh Haridus- ja
Teadusministeeriumile,
kes tellis ajakirja 585-le koolile!

Harri Jõgisalu

Mälestuskilde Eesti Vabariigi 90. sünnipäevaks

Eesti Vabariigi 20. aastapäev

Johann Ojasoo Uuemõisa Alakoolist

1938. aasta 24. veebruar — Tallinn seitsmekümne aasta eest.

Majad, kogu linn on lipuehtes. Tänavad on suure tähtpäeva vääriliselt ehitud. Kaupluste vaateaknad on dekoreeritud sinimustvalgete lipukeste, roheliste vanikute, riigimeeste portreede ja tuledega.

Harjumäe nõlvale on püstitatud aastapäeva tähis – rohelises pärjas kõrge, valendav XX.

Linna südames, Vabaduse väljakul, toimub traditsiooniline Eesti Vabariigi aastapäeva paraad. Üles rivistatud on Kaitseväge

aitseliidu, Naiskodukaitse üksused ja lahingutehnikas seisavad sirgetes ridades, lipud ja ohvitserid on paraadmarsiks.

ja Vabaduse väljaku ääres on inimesi murdu.

uskooli teise klassi õpilane ja koos mitme

Eesti Vabariigi Riigihoidja Konstantin Päts ja Kaitseväge Ülemjuhataja Johannes Laidoner. Paraadi juhataja raporteerib. Algab tervitusringkäik. Ei mäleta, kas tegi seda Riigihoidja Ülemjuhataja saatel või Ülemjuhataja paraadi juhataja saatel.

Vabaduse platsi keskelt pöördub Riigihoidja paraadi ja

klassivennaga rahva hulgas paraadi ootel.

Harjumäe veerde on kogunenud Eesti Vabariigi Valitsuse liikmed, välissaadikud. Eemalt tunnen ära peaminister Eenpalu, välisminister Selteri, seal on ka kõrgemaid ohvitseri. Eesti kindraleist tean Reeki, Lille, Orasmaad, kolonel Jaaksoni, kes on haridusminister. Eemalt võib vormimütside järgi eraldada mitme välisriigi sõjaväe esindajat, nende hulgas ka Nõukogude Liidu marsal Jegorov.

Ilm on talviselt külm, hakkab kinni ninna ja varvastesse.

Ootavasse vaikusse prahvatab tervitusmars. Saabunud on

eri väeosad, Kaitseväe kolonnik. Kolonnik on eesotsas, valmis

Harjumäel

Olin kauband

rahva poole kõnega. Ütleb selgel sõnal, et võime uhked olla Eesti riigi ja rahva iseseisvuse aja saavutuste üle, oleme edukalt arendanud oma kultuuri ning majandust. Iga öeldud sõna kajab häälekõvendajaist mitmekordselt nagu kinnituseks vastu väljaku äärest ja Harjuvärava mäelt.

Kõlab vabariigi hümn – “Mu isamaa, mu õnn ja rõõm...” Seejärel käsklused ja paraadmars.

Olen juba koolis õppinud riigikaitset ja nii on mul pisut aimu väeteenistusest ja sõjaväelisest distsipliinist. Jälgin huviga väeosade, sõjakooli aspirantide ja kaitseliitlaste ning naiskodukaitsjate marssimist. Eesti sõdur ja ohvitser näeb nägusas vormiriietuses esinduslik välja. Uudistan moodsaid suurtükke ja soomusmasinaid. Paraad sisendab uhkustunnet oma riigi üle, usku meie kaitsevõimesse.

Eesti kaitsevägele avaldavad tunnustust ka välisesindajad, Nõukogude Liidu marssal Jegorov nimetab meid relvastatud rahvaks.

Aastapäeva õhtul kõrgatab Harjuvärava mäe tagant taeva alla seninägematu ilutulestik, piki Harju tänavat suundub pidupäeva meeleolus rahvas Raekoja platsile.

Sellisenä mäletan Eesti Vabariigi kahekümnendat aastapäeva.

♦ ♦ ♦

Kahekümnenda aastapäeva paraad polnud mul esimene näha. Isa võttis mu seitsme- või kaheksa-

aastaselt kaasa paraadi vaatama.

Siis nägin hirmuäratavalt suurt sõjamasinat, mille sees olid sõdurid. Masin oli nii kõrge, et mehel kaugelt üle pea, üleni rauast, ei sõitnud ratastel, vaid roomas koleda kolinaga. Isa ütles, et see on tank, Inglismaalt toodud! Ja tanki ei pea sõjas ükski vägi kinni, ta tuleb igalt poolt läbi. Tankil on suurtükk peal ja mitu kuulipritsi, ning sõjamasin annab igasse kanti tuld.

Meelde jäi ka see, kuidas kindral rivi eest mööda marssis. Mulle see meeldis. Hiljem Paadremaa koolis, viiendas klassis, näitasin poistele, kuidas kindral astus ja riviseisjaid tervitas. Maapoisid ei olnud paraadi näinud. Et asi oleks näitlikum, käsutasin teised ritta, ise marssisin, käsi kõrva ääres, rivi eest läbi. Suuga põristasin Porilaste marssi, sest orkestrit saatmas ei olnud.

Tookord oli mul esimene kord Eesti Vabariigi iseseisvuspäeva paraadi näha. Nägin ka viimast – 1940. aastal toimunud paraadi, samal Vabaduse väljakul.

Euroopas käis sõda, Poola oli võidetud ja jaotatud. Eestis olid Punaarmee baasid, Soome kaitses Talvesõjas meeletult oma iseseisvust.

Ilm oli kõre, kõneles Vabariigi President Konstantin Päts. Ütles, et sõjast hoolimata oleme võinud rahu elada ja oma riiki ehitada. Ei osanud aimata, kui vähe iseolemise aega ja rahu oli meile siis veel jäänud...

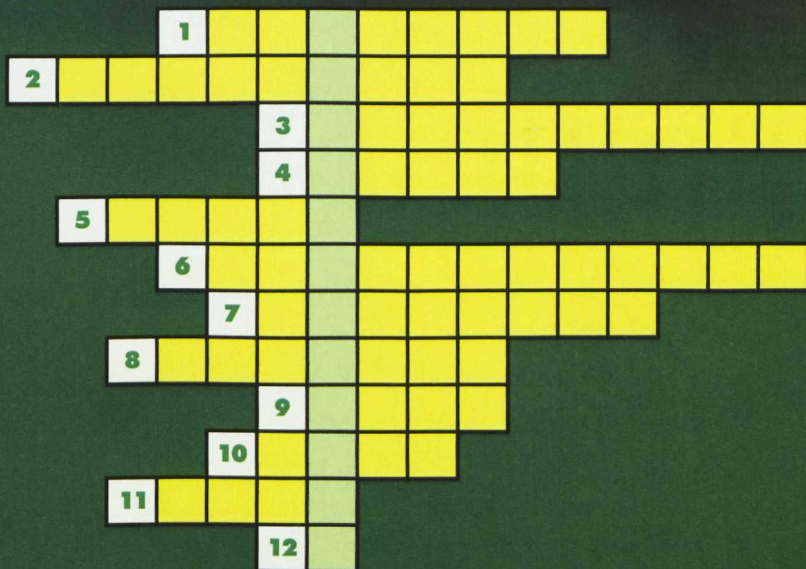
Presidendi- postmarkide kavandeid

Suure-Jaani
Gümnaasiumi
3. klassilt

(Juhendaja õp.
Kersti Vendelin)

SKAUDIRISTSÕNA

1. Skaudid annavad töotuse, hundud annavad ...
2. Kui töötus antud, saab hundu/skaut ...
3. Skautide hüüdlause
4. Skautide maailmaorganisatsiooni lühend
5. Üks osa maailma skautluse rajaja pikast nimest
6. Peab olema skaudikoondusele tulles alati kaasas
7. Eesti skautide hüüni esimene sõna
8. Võimlemisõpetaja, kes mängis Eesti skautluse ajaloos tähtsat rolli
9. Aasta, mil loodi Eesti Skautide Ühing

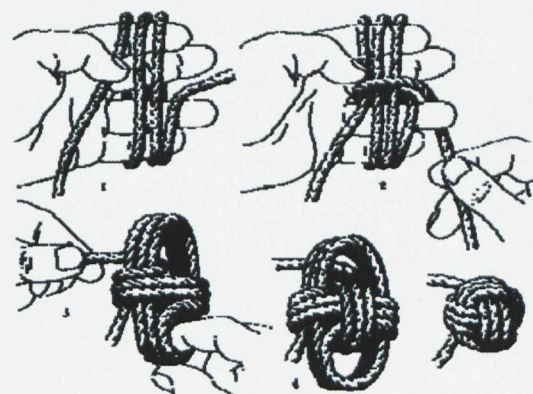
10. Esimene Eesti skaudiuksus alustas tegevust Pärnus ... aastal
11. Robert Baden Powell, skaudinimega BiPi valiti maailmeaskaudiks ... aastal
12. Anton Õunapuu sünnikuupäev (... november 1887)

Ülevalt alla: saar, kus toimus maailma esimene skaudilaager + toimumisaeg (aasta)

Vastamisel leiad abi varem ajakirjas Hea Laps ilmunud skaudilehekülgedelt või internetist www.skaut.ee.

A.H.V.K.Ä.P.P

Ahvrikäppa või väikest võrkpalli meenutavad sõlme kasutatakse peamiselt merenduses. Kui tavalist köieotsa on muidu keeruline kangele visata, siis tehes ahvikäppa köie otsa, on see heaks raskuseks ja saab näiteks köit ühest kohast teise visata kas siis millegi kinnitamiseks või muul vajadusel. Samas on tegemist ka väga dekoratiivse sõlmega, mis esimesel sõlmimise katsel ei pruugi kohe küll õnnestuda, aga harjutamine teeb meistriks!

Tiit Kändler, teaduskirjanik

Pime valgus ja valge pimedus

On tuntud nali küsida, et mida on rohkem vaja – kas Kuud või Päikest. Muidugi Kuud, sest päeval on niigi valge. Valgust on inimene ja tema eellased miljoneid aastaid võtnud loomuliku nähtusena, mis iseenesest olemas. Vähemasti senikaua mõeldi nõnda, kuni tekkis loodusteadus nüüdses mõttes. Mis võimaldab inimesel näha ka asju, mida palja silmaga ei näe. Sealhulgas asju, mis peituvad pimeduses.

Tava-arusaama kohaselt on pimedus valguse puudumine. Kuid nii lihtne see asi ei ole. Sest valgus pole tegelikult ainult see valgus, mida inimene näeb. On veel suurema ja väiksema lainepikkusega valgust. Ehk siis infrapunast ja ultravioletset valgust, mida inimene ei näe. Kuid kui suvel päikese käes olla, siis on just ultravioletne valgus see, mis kipub nahka kõrvetama. Ja meie keha ise kiirgab infrapunast valgust ehk soojuskiirgust. Mida tajub näiteks kass. Linnud aga näevad ultravioletset valgust, mida inimene ei näe.

Pime valgus

Kui olin koolipoiss, siis meeldis mulle pildistada ja ise pimikus pilte ilmutada. Selleks aga tuli kõik täiesti pimedaks teha. Mis polnud sugugi lihtne. Õieti oli see täiel määral ilm võimatu – kusagilt valgus ikka sisse imbus. Ent fotopaber ei olnud siiski nii tundlik, et väikesest kõrvalisest valgusest oleks mustaks tõmbunud. Ja fotopaber ei olnud tundlik punasele valgusele, nõnda et tumepunase lambi valget sarilaboris askeldada. Nii et valgus on vahel ka pimedus.

Taevalaotust uurivad täheteadlased on üha enam hädas, et üha raskem on Maal leida paika, kus puuduks inimese loodud tehisvalgus. Seda on nimetatud isegi valgus-saastaks. Sestap uurivad täheteadlased kaugeid tähekoogusid, mõõtes mitte ainult neilt saabuva nähtava valguse, vaid näiteks õhku paremini läbivat infrapunast kiirgust.

Kuid ka ilma inimese tegevuseta oleks kõige pimedamal ööselgi kõige pimedamas metsas näha valguse jälgi. Öösel

Kuid ka need alad taevas, mis tunduvad pimedatena, ei ole sugugi mitte tühjad. Nii nagu pimedas toas ei kao kusagile laud ja tool, mis jalgu kipuvad jääma, või nõnda kui pimedas metsas on ikka alles puujuurikad, nii on olemas üks selline aine, mida me kuidagiviisi näha ei suuda. Seda ainet nimetavad astronoomid tumedaks aineks. Ja ega nemadki ole seda näinud. On vaid jälginud, kuidas nähtav aine ehk siis tähed ja tähekkogud liiguvad. Ning selle liikumise või õieti pöörlemise järgi on välja arvatud, et peab olema veel mingi aine, mis küll tähtede liikumist mõjutab, ent mida meie kuidagi ei näe. Ja seda tumedat ainet on palju rohkem kui tavalist ainet, mida me näeme. Viis-kuus korda rohkem. Ja veel rohkem on nõndanimetatud tumedat energiat, mis kah tähekkogude liikumist mõjutab. Nii et seda ainet, mis meile valgust annab või siis valgust vastu peegeldab, on maailmas vaid neli protsenti. Ehk siis 25 korda vähem kui tumedat ainet ja tumedat energiat kokku.

Tuline valgus

Kas neid tumedaid asju üldse kunagi miskil kavalal moel õpitakse nägema, kes seda teab. Kuid kummaline on mõelda, et valgus, mida me peame nõnda loomulikuks, on palju haruldasem nähtus maailmas kui pimedus.

Võibolla on inimene alateadlikult seda tundnud juba sellest ajast, mil ta õppis tulega ringi käima. Päike ja selle valgus olid ju elu tekkeks vältimatud. Kuid ka näiteks välgust süüdatud metsatuli annab ju valgust ja küllap pidi see lummama ka meie saja tuhande aasta tagust eellast, nagu lummab meid ju nüüdki. Ega siis muidu pane me kõige pimedamal talveajal põlema küünlad või istu meelsasti küdeva kamina ääres. Ega süüta jaanituld siis, kui suvi hakkab jälle lühemaks minema.

On koguni arvatud, et tule tegemise oskus aitas kaasa inimese arengule. Ja et tules küpsetatud toit aitas meil saavutada suurema aju ning lahti saada suurest kõhust, mis oli vajalik toore toidu seedimiseks. Kui sööksime ainult toortoitu, siis ei saakski me teha muud, kui vajaliku energia saamiseks terve ärkveloleku ajal muudkui seda närida.

Lõkketuli aitas inimestel ka minna elama koobastesse, mis muidu oma pimedusega ju suisa hirmu nahka ajavad. Seeläbi pikendati päevalgust ja küllap aitas seegi kaasa, et inimene üldse hakkas joonistama ja oma tööriistu ilustama.

Ning valgus kaitseb ka röövlomade eest. Kiskjad ikka niisama lõkke juurde ei roni. Niisiis on valgus nagu oma-moodi turvamees. Kuid jah, inimese eest on inimene ikka roninud peitu ka pimedasse metsa. Nii et vahel on turvaline ka pimedus. Kuigi sellest on räägitud ja räägitakse edasi hirmu ja õuduse jutte – ja kuigi inimlaps pimedust väikesest peast pigem pelgama kui armastama kipub.

Kes ikka külast pimedasse metsa hiilis, sellest siis kiputigi arvama, et ta libahundiks käib. Õudusfilmid toituvad ikka pigem pimedusest. Ja naljafilmid vajavad pigem valgust.

Kuid kummaline on mõelda, et valgus, mida me peame nõnda loomulikuks, on palju haruldasem nähtus maailmas kui pimedus.

helgivad veidi pilvedki, mis siis pilvitust tähistaevast kõnelda. Ja siis muidugi see Kuu, mis väsimatult meile Päikese valgust peegeldab.

Sellist väga nõrka valgust ei pruugi inimene küll näha, ööloomad – näiteks kassid – aga küll. Sest nende silmad on nõnda ehitatud, et sinna tuleb valgus mitu korda edasi-tagasi peegeldub ja nõnda nõrka valguskuma justkui võimendub.

Valgus jõuab Päikeselt meieni tänu sellele, et Maa atmosfäär ehk õhukiht seda läbi laseb. Veeaur ehk siis pilved, mis veeaurust koosnevad, juba enam nii hästi valgust läbi ei lase. Nemed pigem hajutavad valgust. Hajutab ka Maa atmosfäär. See ongi põhjus, miks taevas on sinine – sinine valgus hajub õhu molekulidel ja väikestel osakestel paremini. Kui valgus õhus üldse ei hajuks, näeksime küll otsest päikesevalgust, ent taevas tunduks mustana.

Merilin Jürjo

Musta mantliga mees

125 aastat tagasi kirjutas Eduard Vilde 17-aastase noore mehana oma esikteose, kriminaalsete sugemetega põnevusjutu "Kurjal teel". Käsikirja hea vastuvõtt kirjastaja poolt andis tõe esimesele proovile kohe teist lasta järgneda, pealkirjaga "Musta mantliga mees". Selle jutustuse käsikiri sattus "Virulase" toimetaja Jaak Järve kätte, kellele autori suleosavus sedavõrd meeldis, et ta noore kirjamehe oma ajalehe toimetuse liikmeks kutsus. Nii sai alguse E.Vilde kirjanikutee ja peaaegu 20 aastat kestnud ajakirjanikupöli. Mullu korraldas Eduard Vilde Muuseum krimi- ja põnevusjuttude kirjutamise võistluse, kuhu ootasime osalema noori ja hingelt noori inimesi. Osavõtjaid oli oodatust rohkem, meile laekus töid 44 autorilt. Nii nagu Vildegi omal ajal alustades oli noor mees, olid ka meie osavõtjad suures enamuses noored põhikooli- ja gümnaasiumiõpilased. Kõige noorem osavõtja oli kümne aastane Bertram Sargla Tartust. Soovitav oli ka läbi lugeda ka suure kirjaniku eelpoolmainitud teosed ja töid lugedes oli rõõm tädeda, et seda oli tehtud. Kaks paremat tööd ja autorit valis žürii välja ka nooremas vanuseklassis: Laura Pirso ja Merilin Jürjo. Algatuseks ilmubki Merilini põnevusjutt.

Pilt: Kairit Krikk

“Kõik on läbi... ta saab mu kätte ja... kõik on läbi...” Ja kõlaski lask ning imekaunis blond naine langes surnult teesillutisele, kergelt laines juuksed varjamas õrna, kahvatut nägu, peast voolamas verd. Mõrvar silmitses hetke kaugemalt oma kätetööd, pööras end siis kannapealt ringi ning kadus öö ja pimeduse varjavesse rüppe.

„Tapetu on Viktoria Salande. Tapetud umbes kuus tundi tagasi, lasuga otse pähe. Lask oli väga täpne ja surm saabus silmapilkselt,“ seletas üks kriminalist kiire, kuid selge häälega, viies surnud tütarlapselt pilgu kahele uurijale, kes teda pingsalt kuulanud olid.

„Ja kes helistas?“ uuris brünett naine, lastes oma otsival pilgul üle mõrvapaiga kogunenud rahvamassi joosta.

„Üks keskealine naine, kes hommikul tööle läks. Ta seisab seal,“ kriminalist osutas vanema naise poole, kes kahele politseinikule kogu lugu proovis jutustada, kuid kaotas pidevalt jutujärje, kuna oli liialt suures šokis toimunu pärast.

„Aga kas keegi lähikondlastest on siin?“ küsis naine uuesti, viies oma tõsise pilgu tagasi kriminalistile. „Jah, Lara, seal,“ kriminalist osutas peaga kahe inimese suunas, kes teistest veidi eemal seisis, mõlemad näost kahvatud, ühe silmist voolamas kibedad pisarad, teine proovimas mitte nutta. Lara noogutas selle peale, kõndides koos teise uurija, Jasoniga, Viktoria perekonna juurde.

„Viktoria läks eile õhtul peole... kusagile ööklubisse... Pidid sõpradega tähistama kellegi tütarlapse sünnipäeva,“ rääkis tapetu ema pisaratega läbisegi Larale ja Jasonile, kes agaralt märkmeid tegid.

„Ja kas te teate, kellega koos ta läks?“ küsis Lara, tõstes märkmikult hetkeks pilgu. „Arvatavasti olid Vikiga kaasas Birgit ja Triin... nad on...olid, ta parimad sõbrad.“

Viktoria ema silmist vallandus uus laviin pisaraid ning naine peitis näo käte varju, toetudes oma mehe najale. „Ma tänan. Hetkel on kõik. Me võtame teiega ühendust, kui midagi uut teada saame,“ sõnas Jason, pöördudes koos Laraga minekule. Kuid enne, kui nad jõudsid lahkuda, haaras Viktoria isa Laral käest. „Leidke ta üles, kes iganes see ka oli!“ lausus mees murtud häälel, püüdes iga hinnaga tugev olla. Lara noogutas. „Me teeme seda,“ lubas ta.

Sama päeva õhtul tõstis Lara pilgu kellale. Kell näitas kümme kolmkümmend. Ohates tõsis naine lava tagant, silmitsedes enda ees olevaid pilte mõrvatust ja märkmeid, mis neid hetkel kuhugi edasi ei viinud.

„Miks ta tapeti?“ mõtles Lara paaniliselt, leidmata ühtegi sobivat seletust. Viktoria vanemate sõnul olevat Viktoria olnud äärmiselt sõbralik, intelligentne, meeldiv ja edukas tüdruk ja saanud läbi kõigiga. Tütarlapsel polevat olnud mitte ühtegi vaenlast. „Kuid kadedus?“ mõtles Lara. „Võib-olla

tappis neiu keegi ta enda sõpruskonnast, põhjuseks vaid varjatud kadedus ta edu ja intelligentsuse pärast?" Lara arust oli see hetkel kõige sobivam seletus. Tihti oli mõrva motiiviks olnud just nimelt kadedus, miks siis ka mitte seekord?

"Lara? Kas sa kuuled mind?" küsis Karl, silmitsedes äärmiselt mõtlesse vajunud kaasuurijat.

"Ah? Mida? Aa..." Lara vaatas pooleldi küsiva, pooleldi vabandava ilmega kriminalisti. „Vabandust, ma siin mõtlesin..." lausus ta, langetades pilgu piltidele.

"Tead, mõrvapaiga lähedal olevatest põõsastest leiti pärast meie lahkumist veel tükk musta riiet, mis arvatavasti kuulus mõrvari mantlile," lausus Karl, tegemata väljagi naise vabandusest.

"Tõesti? Aga see teeb ju kindlaks tee, mida mööda mõrvar kas põgenes või ohvrile järgnes. Vähemalt midagi..." vastas Lara, tõstes pildidelt pilgu Karlile ja riidetükile, mis mehe käes oli. Seejärel vaatas ta hetkeks uuesti kella, viies kellalt jälle omakorda pilgu aknast välja pimedusse. „Kuid täna ei saa me enam kuskile minna," nentis naine kurvalt, istudes tagasi oma kohale.

Mõrvapaigas oli järgmisel hommikul taas kord palju sagimist. Lara, Jason ja Karl uurisid põhjalikult kohta, kust oli leitud tükk musta riiet. „Kuulge, poisid..." hüüdis järsku Lara veidi eemalt, silmitsedes pingsalt kohta, kust mõrvatud Viktoria oli leitud. „Mõrvakoht on siit ju üpriski kaugel. Ja ütleme, et kui mõrvar siin seisis, ja lask oli äärmiselt täpne, pidi tapja olema väga hea laskja."

Jason kõndis Lara kõrvale, silmitsedes sama kohta, mida Laragi. „Sul on õigus..." lausus mees, kõndides edasi, kuni jõudis oma autoni, kust ta võttis välja mannekeeni, mille ta asetas samale kohale, kust oli leitud Viktoria lamamast.

"Haav asetseb umbes siin..." lausus Jason, asetades laserkiire mannekeeni pea peale, lülitades selle sisse. Punane kiir tuhises valgukiirusel läbi õhu, mööda kohast, kust oli leitud must riidetükk ning veel edasigi, jäädes pidama võsastikus. Lara kõndis piki laserkiirt, suundudes võsastiku poole. Veidi enne põõsaste algust jäi naise pilk pidama külmunud pori sees olevale jalajäljele. „Bingo!" hüüdis naine, mille peale Jason ja Karl kohale jooksid, silmitsedes huvitatult leidu. Jalajälg oli umbes paar päeva vana ja kuulus kindlasti mehele. „Kui nüüd selle jälje järgi võtta, siis pidi tapja olema üpriski suurt kasvu," lausus Karl, lisades koheselt, „ja tal tundus olevat lahkumisega väga kiire."

Mees tõusis püsti, kõndides põõsaste juurde, kus oli vägagi palju oksid murdunud. Ka Lara tõusis ja Lara järel ka Jason. Mõlemad suundusid võsastiku juurde, lükates esimesed oksad eest. Kõigi kolme pilgud jäid pidama ühel ööklubil. „Kas mitte seal ei käinud Viktoria oma sõbrannadega?" küsis Lara, teades ise vastust imehästi.

“**V**iktoria mõrvas süüdistatakse salapäraselt musta mantliga meest." „Kes on musta mantliga mees, kes tappis Viktoria?" „Miks tappis musta mantliga mees noore Viktoria?" nii seisis järgmisel hommikul mitmete ajalehtede esikülgedel. Lugu Viktoria mõrvast ja mehest, kes neiu tappis, oli levinud justkui kulutuli. Ja ajalehed oli suutnud isegi mehele nime välja mõelda, ristides mõrvari musta mantliga meheks.

Niisiis oli lugu teada juba kahe päevaga igaühel. Ja igaüks janunes saada rohkem teavet. Kõige rohkem aga muidugi

uurijad, kes selle nimel ka kõvasti vaeva nägid. Kõigil uurijatel olid käed tööd täis ja põnevus urgitsemas südant. Nii ka Laral, kes seda mõrvauurimist juhtis ja esimesena tegi avastuse, mis võis kogu senise uurimise pea peale pöörata. Nimelt oli naine uurinud inimesi, kellel on relvaluba ja kes on laskmist õppinud, olles sellel alal juba peaaegu profitasemel. Ja tema uurimised viisid välja sellise nimeni nagu Birgit Nurm – Viktoria parima sõbrannani.

See uudis pani kõiki õhku ahmima. „Kuidas nii?" küsis Karl, tahtmata vastust teada. „Kui Birgit Viktoria tõesti tappis, on kõik meie versioonid toimunud ju absoluutselt valed! Ja üleüldse, miks ta oleks pidanud seda tegema?!"

Lara naeratas põgusalt: „See tulebki meil nüüd välja uurida. Ma sain juba orderi Birgiti maja läbiotsimiseks ning ta arreteerimiseks. Jason, tule kaasa?" Jason noogutas, võttes oma mantli. Sama tegi ka Lara, suundudes seejärel koos Jasoniga jaoskonnast välja, auto juurde, suundudes Birgiti juurde.

Birgit avas ukse, nähes enda suureks üllatuseks seal kahte uurijat. „Kuidas saan teid aidata?" küsis tütarlaps, aimamata midagi halba. „Birgit Nurm, meil on order teie maja läbi otsimiseks ja teie vahistamiseks." Lara astus Birgitiist mööda samal ajal, kui Jason tütarlapsel käed raudu pani.

Vähem kui kümne minuti pärast leidis Lara Birgiti toas relva, mille ta koti sisse pani. Siiski ei leidnud ta musta mantlit ega mingit muud märki mõrvast. Kuid see ei tähendanud veel seda, et Birgit süütu oli, kuna tüdruk võis mantli ja kõik muu olla lihtsalt minema visanud.

"See oli sul kõik juba ammu ette planeeritud," alustas Lara ülekuulamist. „Kui Viktoria peolt lahkus, läksid sina teda sõbranna kombel veidi saatma. Natukese aja pärast jätsite te hüvasti ning Viktoria lahkus oma teed. Sina aga ei pöördunud koheselt tagasi peole, vaid võtsid lähedal olevatest põõsastest välja mehe jalanõud, musta mantli ja relva. Mehe jalanõud just selle pärast, et oleks raskem ära arvata. Sa panid endale need jalga ja selga ning järgnesid Viktoriale. Kui olid tüdrukule piisavalt lähedal, sa tulistasid ja tapsid ta. Seejärel kiirustasid tagasi võsastikku, võtsid uuesti mõrvariided seljast ning läksid läbi võsastiku tagasi peole, et ei peaks ringiga minnes aega viitma, sest et muidu oleks keegi äkki kahtlustama hakanud. Ainus küsimus on selles, et miks sa ta tapsid?"

Lara vaatas küsiva, põletava pilguga Birgitiit, oodates vastust. Birgit aga näis vägagi segaduses olevat.

"Kas te ise ka teate mida te räägite? Mina ei ole kedagi tapnud! Ma olen, olin olnud Viktoriaga sõber rohkem kümme aastat ja nüüd süüdistate teie mind, et ma tapsin oma parima sõbra?" küsis tütarlaps ärritunult. „Küsi kellelt tahes – ma ei lahkunud kordagi peolt. Ka siis mitte, kui Vik lahkus!"

Kuid tundus, et Lara seda siiski ei tahtnud uskuda. Talle lihtsalt ei tahtnud pähe mahtuda ükski teine mõte... Järsku aga kõlas vaikne koputus klaasile. Lara viis kiire pilgu Jasonile, kes teda klaasi tagant välja kutsus. Naine pööras hetkeks oma põletava pilgu tagasi süüalusele, kes tema pilgule vapralt vastas. Seejärel tõusis uurija püsti, lausus kergelt ükskõiksel toonil: „Vabandust," ning lahkus ruumist, jäädes Jasoni vastas seisma ja oodates noormehelt põhjust, miks ta välja kutsuti.

"Jus mõrv – seekord hotellis Luxus," lausus mees, mille peale Lara tõsiselt üllatus, pahvatades: „T e m a?!" Jason noogutas selle peale, kinnitades: „Jah, meie musta mantliga mees."

Vebruarini

VAIGE KÕHVI MÕISTATUS

ANDA 01.2008.

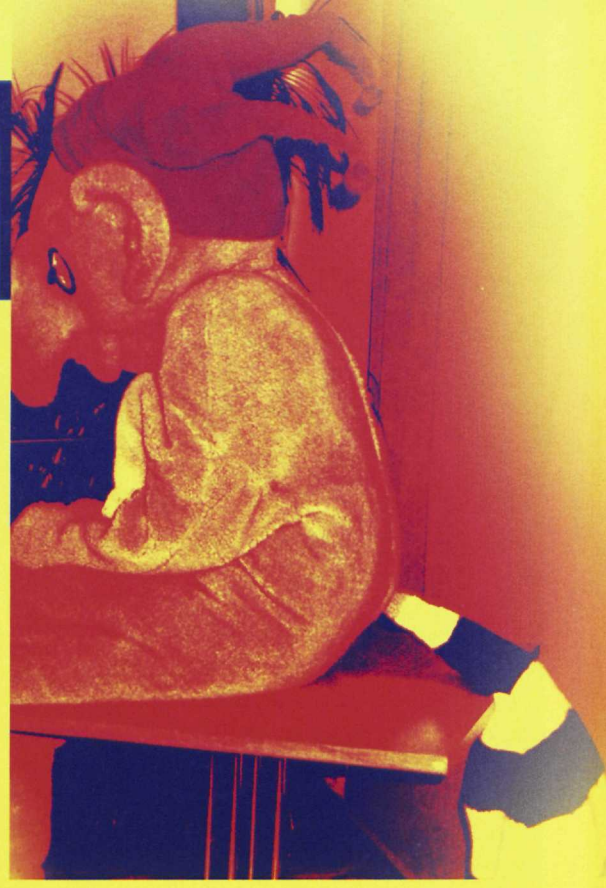
Kummale poole joonisel olev buss sõidab?
Miks Sa nii arvad?

Eelmise mõistatuse lahendus on näha kõrvaloleval joonisel. Seekordse vastuseni jõudmiseks on aega terve kuu - nimelt ilmub lahendus koos uue mõistatusega järgmises ajakirjanumbris.

Mõistatuse tegi Ande

- a) 8000 paari
- b) 800 000 paari
- c) 8 000 000 paari

Eesti Vabariigi 20. sünnipäeva paraadil nägi noor Harri Jõgisalu tollast kaitseväge ülemjuhatajat. Vägesid juhatas tollal

- a) Johannes Laidoner
- b) Johannes Lauristin
- c) Konstantin Päts

Põnevusjuttude võistlus "Musta mantliga mees" sai oma nime ühe eesti kirjaniku noorpõlveteose järgi. See kirjanik oli

- a) August Kitzberg
- b) Oskar Luts
- c) Eduard Vilde

Eesti Lastekirjanduse Keskus kolis jaanarikuus uude uhkesse majja. See kaunis hoone asub Tallinnas

- a) Raekoja platsil
- b) Pikal tänaval
- c) Harju tänaval

- a) raha
- b) raamatuid
- c) rosinaid

Uue superstaari-saate juhid on tänavu

- a) Ott Sepp ja Märt Alandi
- b) Anne Veski ja Marju Länik
- c) Hannes Võrno ja Peeter Oja

Seesama lastekirjanduse keskus annab jaanuaris eelmise aasta kõige üllatavamale raamatu autoritele kotiäie

Euroopas on sinikael-parti umbes

Esimene plaadimüügi edetabel avaldati ajakirjas "Billboard" 4. jaanuaril 1936. Riik, kus seda tehti, oli

- a) USA
- b) Saksamaa
- c) Inglismaa

NB! Vastuste leidmiseks tuleb sedasama ajakirjanumbrit asjalikult uurida! Ootame vastuseid toimetusse enne 5. märtsi. Õigesti vastanute vahel loosime välja raamatuid!

Mis on roheline ja näeb välja nagu roheline kummitus?

Roheline kummitus.

Mis on kollane ja näeb välja nagu kollane kummitus?

Roheline kummitus, kes on ennast ära blondeerinud.

"Juku, kas sina tead, mida nimetatakse külmaks sõjaks?"

"Miks ei tea, õpetaja! See on lumesõda!"

Miks kana läks üle sõidutee?

Ega ta mutt ei ole, et sõidutee alt saaks läbi minna!

"Juku, kas ma nägin õigesti, et sa pistsid sajakroonise rahatähe suhu ja neelasid alla?"

Juku noogutab pead: "Mh-mh, õpetaja."

"Ja miks sa seda tegid?"

"Aga ema ütles, et see on mu koolisöögiraha!"

Kaks liivatera ajavad kõrbes juttu.

"Kuule, mul on tunne, et meid jälitatakse!" ütleb üks.

"Kahjuks ma ei näe midagi – mul läks nimelt liiva silma!" vastab teine liivatera.

Juku istub pargipingil. Korraga kargab põõsastest välja räpane vanamees ja karjatab: "Raha! Kas kuulsid poiss: raha?"

Juku vaatab imestunult ringi: "Kus?"

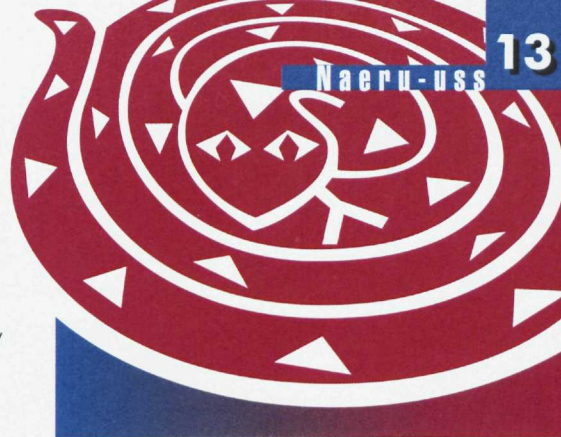
Tere, toimetus! Saadan teile mõned Juku anekdoodid. Loodan, et te pole neid veel lugenud! Klaarika Tallinnast

Isa viib Juku lasteaeda. Viib poisi kõigepealt kodu lähedam asuvasse lasteaeda, aga seal öeldakse: "Ei, see poiss küll siin ei käi!" Siis lähevad nad teisse lasteaeda, aga seal ütlevad kasvatajad, et nemad ei ole ka Jukut enne näinud. Isa viib Juku siis kolmandasse lasteaeda, aga sealgi: "Ei, Juku ei käi siin lasteaias!" Juku läheb lõpuks juba närvi ja ütleb: "No kuule, paps, kui me veel palju kohti läbi käime, siis jään ma küll kooli hiljaks!"

Isa läheb õhtul Jukule lasteaeda järele. Ta istub riie tehoidis ja vaatab närviliselt kella. Lõpuks tuleb üks kasvataja tema juurde ja küsib: "Kas te ootate last?" Juku isa

vastab: "Ei, ma olen sündimisest peale paks olnud!"

Juku tuleb suusatamast koju, must suusamask peas.

Ta hüüab: "Ema, ema, kas tead, et ma olen suusatajana vist väga kuulsaks saanud!"

"Miks sa seda arvad?" imestab ema.

"Läksin matkalt tulles poest läbi ja kui müüja mind nägi, võttis ta kassast palju raha ja viskas minu ette, ise karjus: "Võtke, võtke kõik!"

Inglise koolipoisid vaidlevad selle üle, kelle isa on kõige tähtsam. Jack kiitleb: "Minu isa on krahv! Kõik inimesed pöörduvad tema poole aupaklikult ja ütlevad: "Teie kõrgus!" Henry pakub üle: "Aga minu isa on prints ja teda kõnetatakse veel aupaklikumalt: "Teie majesteed!" Joe aga lausub: "Minu isa kaalub 275 kilo ja kõik inimesed hüüavad teda nähes juba eemalt: "Issand Jumal!"

Telefon heliseb ja küsitakse Jukut.

"Kahjuks on Juku juba ammu meie maailmast lahkunud," teatab ema.

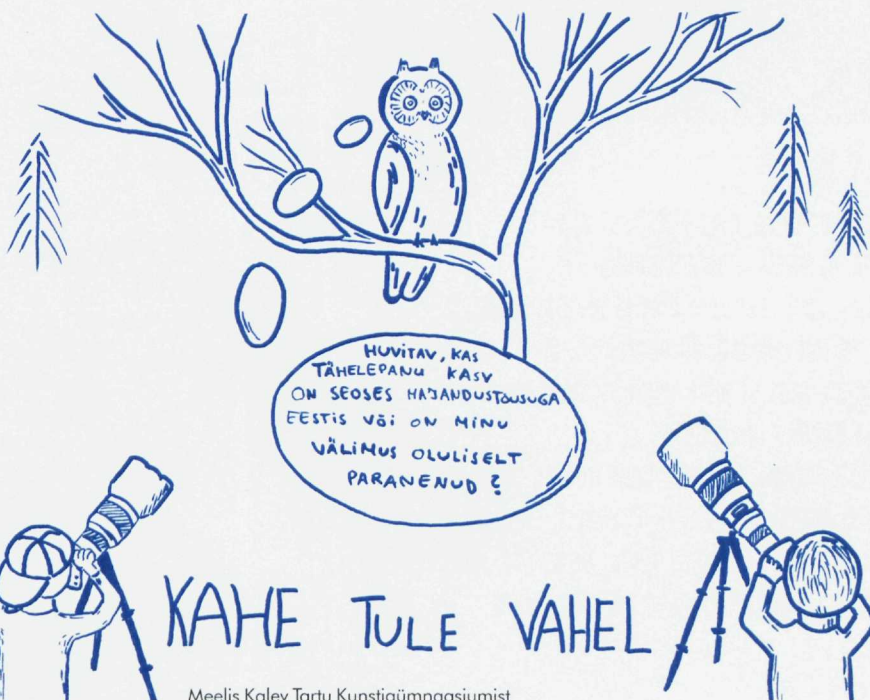
"Kuidas?" ehk helistaja. "Kas Jukut siis enam polegi? Mis temaga ometi juhtus?"

"Ei midagi erilist: sisenes internetti nagu igal õhtul!"

Närvihaiglast on kõik hullud äkki kadunud. Haigla juhataja küsib töötajatel rahuneda ja haiged üles leida.

Natukese aja pärast kuuleb ta mingit imelikku podinat. Teeb ukse lahti ja näeb: kõik hullumaja töötajad kõnnivad mööda maja ringi, avavad uksi ja pomisevad oma nina alla: "Pole hullu... pole hullu... pole hullu!"

Suvi. Vikerkaar

Viimaks metsa ääres
õitseb valge lill.
Kena ööbik laulab
nagu pajupill.

Pitsist pilvekesed
helgivad sina all.
Soe päike värvib
lille aasal.

Seisab mere ääres
päiksekiirte all
minu väike Eesti
nagu särav pärl.

Jää hüvasti, talv!

Palavamalt paistab päike,
valge lumi sulab varsti.
Jões on palju, palju vett.
Ärkab aegamisi mets.

Õö hakkab lühenema.
Läinud udusse talvekülm.
Saabub päev, helgib päike
igal varahommikul.

Ööbik laulab taeva all.
Kuldnokk lendab Eestimaale.
Aga kus on meie talv?
Öösel lendas Lapimaale!

Sügise tunded

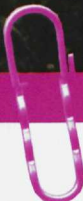
Sügis on käes,
marjad on aias
ja aias on tööd.
Sügise ööd –
nagu tumedad kirsid.
Sügise päevad –
nagu kuldsed pirnid.
Sügise värvid –
kollased, pruunid.
Punased õunad
on juba valmis.
Lillad ploomid
on juba moosis,
seisavad riulil.
Emake köögis.

Kuulen aisakella!

Õhus jäämesilased.
Talv on käes, tähendab.
Päkapikud akna juures –
mis tahavad lapsed, nad kuulavad.

Punapöselised lapsed
kelgutavad mäest alla,
ehitavad lumelossi.
Aitavad neid külmapoisid.

Lumi särab nagu tähed.
Lumekuninganna läheb,
vaatab, kes on head lapsed?
Neile kingitusi annab.

Jõuluõhtul paistab kuu,
hiilgab, kiirgab jõulupu.
Varsti tulevad jõulupühad!
Aisakella ma kuulen juba!

Aleksandr Kesa Tallinnast

Minu nimi on Aleksandr Kesa, olen kaksteist aastat
vana. Õpin Tallinna Humanitaargümnaasiumi
6. c klassis. Ma õpin vene, eesti, inglise ja prantsuse keelt.
Hoolimata sellest, et mu emakeel on vene keel, meeldib mulle
luuletada eesti keeles, sest et minu eesti keele õpetaja
Maret Riik on väga huvitav inimene.

Veel õpin ma klaverit mängima – juba kuus aastat. Mulle meeldib
mängida klassikalist muusikat: Händel, Schubert, Liszt. Hea
meelega mängin ka džäss: Ellington, Nevin, Gershwin, Glenn Miller.
Mind huvitavad ajalooraamatud. Õnneks on meil kodus
suur raamatukogu.

Mustkunst ja mustkunstnikud

Usinamad telerivaatajad teavad

kindlasti, et hiljaaegu näidati ühes Eesti telekanalis „Mustkunsti kiirkursust“, milles maski taha peituv Val Valentino paljastas trikkide ja illusioonide saladusi. Tegu oli 1997. ja 1998. aastal Foxi jaoks lindistatud nelja erisaatega, mille originaalpealkirjaks on „Breaking the Magician’s Code: Magic’s Biggest Secrets Finally Revealed“.

Val Valentino on tegelikult Leonard Montano artistinimi, kes sündis 14. juunil 1956 Los Angeleses.

Val tegi oma esimese triki viie aastasel ning selleks oli suletud vaasist pallikese kaotamine ning tagasi võlumine. Juba teismelisena koolides esinedes armastas ta lihtsamaid trikke paljastada – tema sõnul tõstab see huvi mustkunsti vastu ning sunnib maage uusi ja paremaid illusioone välja mõtlema. Selle on ta toonud ka põhjuseks, miks ta „Mustkunsti kiirkursust“ nõustus tegema.

Kuigi esimese Foxilt saadud pakkumise lükkas Val tagasi, oli telekanal valmis läbirääkimisi pidama ning mustkunstnik nõustuski lõpuks. Kas tegelikult põhjuseks oli suur rahasumma või tõesti soov tõsta mustkunsti populaarsust ning taset, on raske öelda. Kindlalt võib aga väita, et pärast Maskiga Mustkunstniku teleriekraanile ilmumist tõusis huvi maagia vastu taas kõrgele ning leiutati mitmeid uusi ja uudseid illusioone.

Siiski ei tohiks unustada mustkunstnike vannet, mis kõlab järgmiselt: „Mustkunstnikuna luban ma, et ei paljasta iialgi mõne triki saladust mitte-mustkunstnikule, teda eelnevalt Mustkunstniku Vandega vannutamata. Ma luban, et ei esita ühtki trikki mitte-mustkunstnikule, kuni ma ei ole seda piisavalt harjutanud, jätmaks mulje, et tegu on tõelise maagiaga.“

Il. Trikk

Mustkunstnik kõneleb: „Gravitatsioon ehk külgetõmbejõud on tegelikult väga kasulik – ilma selleta lendaksime me ju Maa pealt ära. Ometi on võimalik ka gravitatsiooni petta. Lubage ma tõestan!“ Nende sõnadega võtab maag võlukepi ning jätkab: „Loogiliselt võttes, mis juhtuks siis, kui ma sellest

Tegelikult oleme me gravitatsiooniga päris head sõbrad.

võlukepi lahti laseksin?“ Publik on taibukas ning teatab: „See kukuks maha!“ „Õige,“ kinnitab mustkunstnik ning laseb võlukepil maha kukkuda. Seda üles korjates jätkab ta: „Kas seda maha kukkumist on võimalik ka kuidagi takistada? Loomulikult on!“ Nende sõnadega võtab ta laualt pudeli ning asetab võlukepi sinna sisse: „Nagu näete, lasin ma võlukepi lahti, ent vaatamata sellele ei kukkunud ta maha! Mis juhtuks aga siis, kui ma pudeli ümber pööraksin?“ Publik on loomulikult kindel, et siis kukuks võlukepp taas maha. Mustkunstnik tõestab aga vastupidist – aeglaselt keerab ta pudelisuu allapoole, hoides samal ajal võlukepi kinni, ning kui ta võlukepi lahti laseb, jääb see pudelisse rippuma. Mustkunstnik võtab võlukepi pudelist välja: „Kas keegi publiku hulgast tahab proovida seda järele teha?“ Julge vabatahtlik tulebki lavale, ent tema ei saa gravitatsiooniga nähtavasti läbi niisama hästi kui maag – iga kord, kui abiline pudeli ümber pöörab, kukub võlukepp põrandale.

ANDE 01.2008.

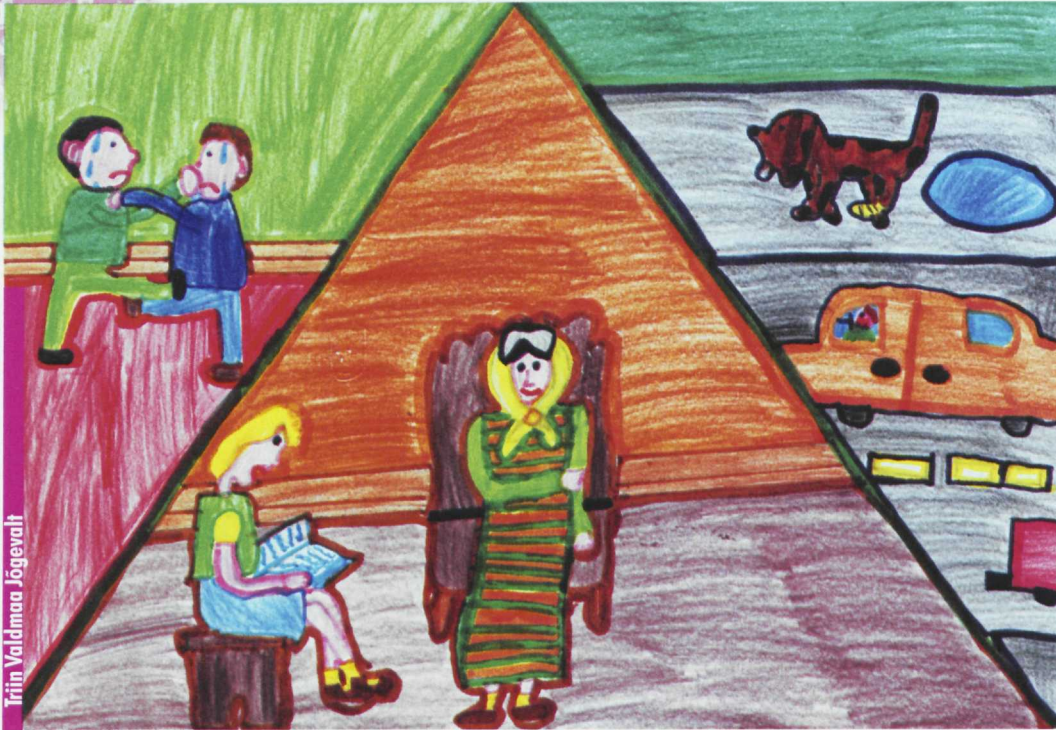
Selgitus:

Selle triki jaoks on mustkunstnikul pudeslisse peidetud väike abivahend – tükike kustutus-kummi. Kustutus-kummi peab olema täpselt nii suur, et ta jääks pudelit alla kallutades võlukepi ja pudeli kaela vahele kinni, takistades nii võlukepil välja kukkumast. Pudel tuleb ümber keerata aeglaselt, samal ajal võlukeppi veidi väljapoole tõmmates. Nii satub kustutus-kummi õigesse kohta. Võlukeppi pudelist välja võttes libistab mustkunstnik ka kummitüki endale pihku ning seetõttu ei õnnestugi abilisel gravitatsiooni petta. Et kustutus-kummi näha ei oleks, peab pudel olema loomulikult läbipaistmatu. Kui sellist pudelit leida ei õnnestu, võib valada tavalisse, läbipaistvasse pudelisse veidi värvi ning seda loksutada. Pärast kuivamist jääb värv pudeli sisemiste seinte külge kinni ning läbipaistev pudel ongi läbipaistmatuks muutunud. Võlukepi asemel võib kasutada näiteks pliitsit või piisavalt paksu nõõri, oluline on, et see oleks pudelist veidi pikem.

Mustkunstnik Ande

MINU KOLM HEATEGU

Pajatavad Jõgeva Ühisgümnaasiumi
2. b klassi õpilased

Triinu Valdmaa Jõgevalt

☛ Mareeta Ojasaar:

1. Kuidas ma vanaemal puid aitasin vedada

Vanaemal oli käsil puude vedu ja ladumine. Ta oli appi palunud ka ühe tädi. Kui nad seal kaua aega olid töötanud, siis väsisid nad ära ja läksid tuppa puhkama. Mina võtsin käru ja vedasin sel ajal kolm kärutäit puid kuuri juurde. Vanaema oli mulle tänulik.

2. Kuidas ma poemiüjale lilli viisin

Me läksime vanaemaga poodi. Tee ääres oli palju lilli. Vanaema ootas senikaua, kui ma kimbu karikakraid korjasin. Kaupluses ostsime vajalikud asjad ära ja läksime kassasse maksma. Vanaema andis kauba eest raha, aga mina kinkisin oma lilled müüjale. Ta oli üllatunud ning tänas mind.

3. Kuidas ma vanaemal südamevalu ära võtta aitasin

Olime vanaemaga koduüues. Järsku hakkas tal südame juurest pistma. Ma küsisin, kas ta tahab külma vett juua. Vanaema ütles: „Jah!” Jooksin kööki ja tõin talle klaasitäie vett. Vanaemal hakkas palju parem.

☛ Keiti Djakonova:

1. Aitasin võõrast tädi

Tulin koolist koju. Üks vanem tädi seisis välisukse juures ning proovis seda lahti teha. Ma aitasin tal võtit keerata. Siis lasin ta uksest ees sisse. Ta tänas mind südamest.

2. Aitasin ema

Läksime koos emaga linna. Ilm oli tuisune. Järsku tõmbas ema mind käest ja libises. Ta kukkus jäisel teele. Ma aitasin ema püsti. Õnneks ta ei saanud haiget. Ema ütles, et oli mu käest abi saanud.

3. Maal

Vanaema korjas porgandeid. Ma läksin talle appi seda tööd tegema. Vanaema ütles, et koos ongi lõbusam. Kui töö tehtud sai, siis andis vanaema mulle töö eest porgandeid ja ma tõin need koju. Emal oli hea meel.

☛ Triinu Margens:

1. Ratastoolis naine

Läksin ema töö juurde. Nägin, et ratastoolis naine ootab polikliiniku ukse taga. Ta proovis avada ust, aga see ei õnnestunud. Aitasin tal ust avada ja hoidsin senikaua, kui ta sisse sai. Ta ütles, et olen hea ja abivalmis laps.

2. Kord pääses mul vanavanemate koer Laki aiast välja. Ta hirmutas kõik kassid ära. Üks väike kadus nagu tina tuhka! Läksin õue ja kutsusin teda. Äkki kuulsin näugumist. Kutsusin seni, kui sain ta kinni püüda. Viisin ta tuppa. Vanaema ütles, et küll oli hea, et sa, laps, mind aitasid, ning andis mulle kommi.

3. Me olime õega kahekesi kodus ja hakkasime mürama. Järsku ajas öde vaasi ümber. Ma püüdsin selle kuidagimoodi kinni. Ema oli rõõmus, kui seda õnnelikkude õnnetust talle rääkisin.

☛ Johanna Klaar:

1. Ma mängisin vahetunnis sõbrannaga. Meie klassi uksest tahtis keegi käetugedega naine sisse pääseda. Jooksin ja aitasin tal ukse lahti. Ta ütles: „Tubli tüdruk!”

2. Aitan tihti emal tuba koristada. Kui ma seda ükskord tegin, tundsin järsku kõrbelõhna. Hüüdsin ema. Siis tuli emale meelde, et tal oli kook ahjus. Õnneks ei olnud kook päris ära kõrbenud, sest saime veel õigel ajal selle päästetud.

3. Käin vanaemal abis. Kui kartuleid võtsime, siis läks vanaemal pea virmaseks ja ma võtsin tal käest kinni. Kohe hakkas tal parem. Olen aidanud tal veel koeri sööta ja pesu pesta. Vahel annab vanaema mulle abistamise eest kommi.

Talves on nii halba kui ka head

Mulle meeldib talve juures lumi, sädelus ja suured lumehelbed, mis kõditavad nii toredasti keelt, kui neid keelega püüda. Peab ainult vaatama, et mõnd täiskasvanut läheduses ei ole, muidu peab väga pikka juttu kuulama valutavast kurgust ja muust sellisest. Veel meeldib mulle kohevas lumes joosta ja teha lumeingleid. Väga mõnuuuuuus!
Mitte sugugi ei meeldi talvine pori, vihm ja pimedus. See teeb meele nii kurvaks. Siis ma panen hea plaadi mängima ja mõtlen välja ühe väga ilusa, sädeleva ja valge mängu.
Lõbusat talve kõigile!

Katrin Helen Kasvandik Tallinnast

Tore on talvel see, et sajab lund. Lumega saab aga teha vahva lumesõja. Lumest saab teha ka toredad lumememmed. Lumi katab porise maa ja kõik tundub kohe palju ilusam ja puhtam.
Halb on aga see, et on külm ja selga tuleb panna palju riideid. Igasugused villased kindad, sallid, kampsunid ajavad keha sügelema. Talvel ei meeldi mulle veel see, et kui ma hommikul kooli tulen, on pime ja kui koolist lähen, on jälle pime või siis hämar. Päevalgust on vähe ja päikest on harva. Talvel on halb ka see, et teed on libedad ja mina ei saa koolis rattaga käia. Ja palju õnnetusi on ka libeda pärast.
Kuigi talves on nii head kui halba, meeldib ta mulle ikkagi!

Anette Teppan Laeva Põhikooli 3. klassist

Mulle meeldib see aeg, kui päkapikud käivad sussi sisse komme panemas. Samuti meeldib mulle jõuluvana – nii mõnus vana ja kinke jagab ka. Talvel on see hea piparkoogihõng ja õnneks saab neid ise teha, kui kauss jälle tühi on. Muidugi üks parim asi on see, et pärast jõulupidu ja tringel-trangelit on mõnusad jõulud ja pikk koolivaheaeg, kus saab ennast välja puhata ja lihtsalt niisama olla.
See mulle ei meeldi, et talvel on külm. Siis muust ei räägita, kui küttepudest ja soojahinnast. Mulle ei meeldi suusatada. Ja mulle ei meeldi palju riideid talvel selga panna, see teeb mind kohmakaks.

Jääkaru Franzi lugu

Õnnetult hukka saanud jääkaru Franzi lugu jutustab sellest, kuidas jääkaru oma kodust Franz Josephi maalt Eestisse toodi, ja ta edasisest käekäigust. Franzi lugu ilmestavad fotod ja stendid jääkarude elust ja olust Arktikas. Jääkaru Franzi lugu saab vaadata kuni 2. märtsini 2008. Loodusmuuseum Lai tn 29A on avatud kolmapäevast pühapäevani kell 10-17, suletud riiklikel pühadel.

LUMEHELBEKE

Hüppas pilveservalt alla väike lumehelbeke. Tuulepoiste tantsu saatel algas tema rännutee.

Hoogsalt võttis valsisamme, vahel sekka sambatki. Kuni viimne tantsupoogen tõi mu aknalauale.

Sõber päiksekiirega ta koos seal mul vastu naeratas. Kuni tugev vihmasadu veeks ta ära sulatas.

Nüüd ta rändab avamerel, olles osaks miljoneist. Kuni ühel päeval jälle pudeneb ta pilvedest.

Meelis Lindret Väike-Maarja Gümnaasiumist

Grete Sirge
Laeva Põhikooli 3. klassist

Pika lindi lõikuspidu lastekirjanduse imelises lossis

7. jaanuaril 2008 avanesid Eesti Lastekirjanduse Keskuse uue kodu, Pikk tänav 73 asuva kauni lossi uksed. Kui tavaliselt on uute hoonete avamiselt, käärid peos, linti lõikamas üks-kaks asjalist, siis selle lossi avamislint tuli juppideks jaotada ja kääre pidi Lastekirjanduse Keskuse direktress **Anne Rande** küll hulgem hankima. Neid, kes selle hoone laste valdusse andmise eest head on seisnud, ei saa ühe käe sõrmedel üles lugeda. Linti lõikama asusid kunagine kultuuriminister **Urmas Paet**, tänu kellele aastate eest see hoone lastekirjanduse valdusse anti, praegune kultuuriminister **Laine Jänes**, keskuse patroon proua **Evelin Ilves**, teenekas lastekirjanik ja õpetaja **Harri Jõgisalu**, parimad restauraatorid, ehitajad... ja muidugi ka noored lugejad. Maja on keldrist pööninguni täis lasteraamatuid, kunsti, lapsi ja lastesõbralikke suuri inimesi ning väikesi trikke. Pööning on teadagi lossidel ju eriti põnev – Pika tänava lossis on koos haldjate ja ehk ka tontidega julgesti tegutsenud kunstnik Piret Mildeberg, kelle maalitud hampelmännid peaksid küll igaühe tuju heaks tegema! Seal hakkavad toimuma muinasjutuvestja **Piret Pääri** jututoad nii mudilastele kui ka suurematele, ning kes tahab oma osavate näppudega midagi erilist meisterdada, sellele jagab tuntut osaväpp **Piret Mildeberg** lahkesti oma teadmisi. Majas toimuvad veel põhikooli õpilaste tantsu-õhtud ja noorte muusikute kontserdid. Muidugi sobivad kohtumised lastekirjanikega sellesse lossi paremini kui kusagile mujale. Kunstisõprade jaoks on huvitav **Edgar Valteri** illustratsioonide püsinäitus. Paljude kunstnike töid saab lausa istmikuga katsuda! Jajaa – terve tuba on täis taburette, mille maalid oma käe järgi kümned raamatukunstnikud: siin näete nii Lottet kui lumememmesid, nii printsesse kui ka kasse-koeri ja looduspilte. Sellest majast võiks jutustada tundide kaupa, kuid kõige õigem oleks Sul oma silm kui kuningas lossi viia – olgu siis raamatuid laenutama, lugema või niisama ringi vaatama. Enne minekut tasuks kiigata Eesti Lastekirjanduse Keskuse kodulehekülge: www.eltk.ee

Arno isaga ja kolme sõbraga...

Eesti Lastekirjanduse Keskus annab igal aastal välja vahva auhinna eelmise aasta üllatavaimale lasteraamatule. Aasta Rosina auhinna 2007 sai raamat **"Kui Arno isaga koolimajja jõudis"**, mille panid kokku TLÜ lastekirjanduse dotsent **Mare Müürsepp** ja Palamuse O. Lutsu Kihelkonnakoolimuseumi pedagoog **Aili Kalavus**, pildid tegi kunstnik **Mare Hunt**. Tegu on **Oskar Lutsu "Kevadet"** tutvustava teosega, mis aitab 21. sajandi lugejal Joosep Tootsi ja Arno Tali maailma sisse elada. Eriti rõõmustanuks auhind küll vist Jaan Imelikku, sest suurest rosinakotist saanuks ta tükk aega ministeeriumikoolis magusat suppi keeta!

Hea Lapse sõbrad ja sugulased musta laega saalis

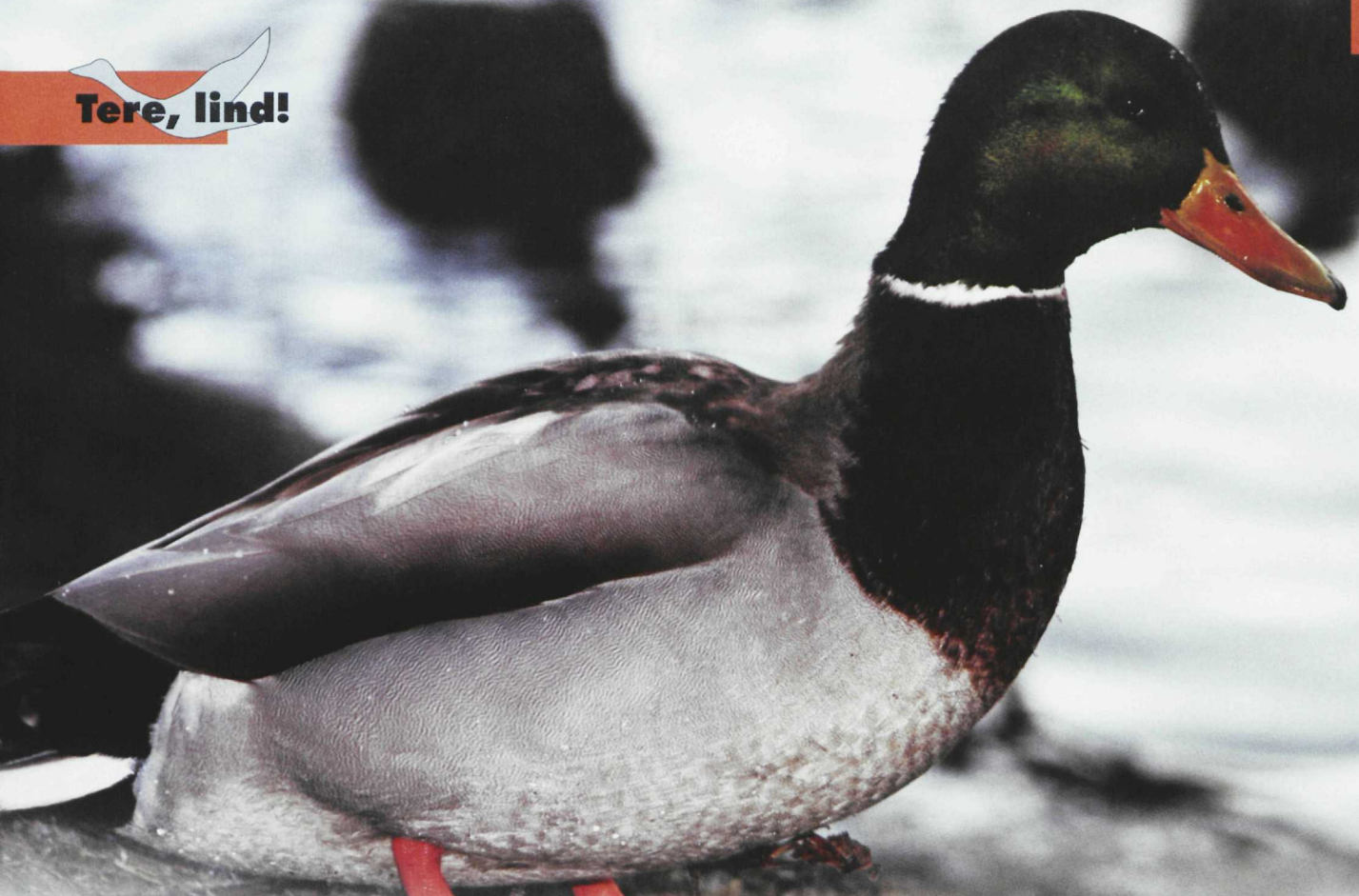
Pealinna-lähedaste maakondade kirjalapsed kogunesid 4. jaanuaril järjekordselt Kirjanike Maja musta laega saali Hea Lapse uus-aastapeole. Väikese kontserdi andis paljude lemmik **Sandra Nurmsalu**, oma värsse luges **Ilmar Trull** ning uue aasta loomast – rotist – pajatas meie hea sõber **Aleksei Turovski**. Oli lahe pidu, sest lisaks meie "igihaljastele" sõpradele istus saalis ka hulk uusi kirjalapsi. Tänu Kalevi kommivabrikule said kõigi suud oi-oi kui magusaks. Mõnus ju magusa suuga head uut aastat soovida!

Õhheksas Nukitsa konkurss on alanud!

Taas on kätte jõudnud aeg parima lastekirjaniku ja lasteraamatuillustraatori väljasegitamiseks. Seekord on vaatluse all **2006. ja 2007. a.** ilmunud raamatud – 122 eesti lastekirjanduse esmatrükki 88 kirjanikult ning 96 eesti kunstniku pildid 176 raamatule. Osalema on oodatud kõik põhikoolieas (kuni 16-aastased) lapsed ja noored, kuid väljaspool põhikonkurssi saavad oma arvamust avaldada ka täiskasvanud. Hääletamine kestab **20. veebruarini** ning seda organiseerivad kohalikud raamatukogud eesotsas maakonna või linna keskraamatukoguga. Võimalik on hääletada ka elektrooniliselt Keskuse kodulehel. Nukitsa konkursi võitjad – laste lemmikkirjanik ja lemmikillustraator – saavad auhinnaks Nukitsa pronkskuju. Tänu Kultuurkapitalile kuulub kolmele esimesele kirjanikule ja kunstnikule ka rahaline preemia. Eraldi märgitakse ära täiskasvanute hääletuse võitja. Täpsem info Eesti Lastekirjanduse Keskuse kodulehel www.eltk.ee

Tere, lind!

Sinikael-part

Sinikael-parti võime vist küll pidada meie kõige igapävasemaks veelinnuks. Elab ta ju meie läheduses nii suvel kui talvel – seda muidugi juhul, kui me ise vee läheduses elame. Veekogudest kaugelt partidel eriti asja pole. Mida sa ikka pikalt kuival maal paterdad, kui lestad all!

Sinikael on maailmas kõige laiemalt levinud ja arvukaim ujupart. Meie väikeses **Eestis pesitseb neid küll vaid 20 – 30 000 paari**, aga põhjanaabrite soomlaste juures kümme korda rohkem ning Euroopas kokku umbes kaheksa miljonit paari. Põhja-Ameerikas hinnatakse nende arvukuseks kuni 18 miljonit, Okeaanias üle viie miljoni jne. Teda tuntakse kõikjal.

On ju sinikael ka kõigi kodupartide esivanemaks. Mõnede muistendite järgi **osalenud pardid koguni maailma loomisel**.

Näiteks olla Karjala rahvalaulude järgi Väinämöinen sattunud merre, kus otsinud part pesapaika, leidnud Väinämöise põlve ning munenud munad sinna. Hiljem veerenud munad vette, muna ülemisest poolest tekkinud taevas, alumisest maa, munavalgest päike, -kollasest kuu, muist osadest tähed... Äänisjärve äärsel teisendi järgi osalenud aga kaks parti loomistöös koos Jumala ja saatanaaga.

Kui nüüd püüda sinikael-parti Eesti Vabariigi juubeliaasta valguses eestlaste jaoks tähtsustada, siis tegelikult leiame nii

isa- kui emapardi sulestikust ka sinimustvalge kombinatsiooni. Kael on tal küll vaatamata nimele rohkem rohelistes toonides, aga tiivaküüdis on korralikult sinimustvalge, mis eelkõige lennul nähtavale ilmub. Kuna sinist tooni on seal kõige rohkem, võib see eemalt üksnes sinisena paistagi, aga isapardi sabasulgede hulgast leiame nii musti kui ka valgeid sulgi, nii et taas Eesti rahvuslipu värvikombinatsioon!

Talvel on meil sinikaelu tunduvalt vähem kui suveperioodil, sest **loomu poolest on nad ju rändlinnud**. Aga nii nagu paljude teistegi linnuliikide puhul, ei ole kõikidel isenditel rännuinstinkt ühetugevune ning mida pehmemaks meie talved jäävad, seda vähem on partidel põhjust rännutee ette võtta. Kus leidub vaba vett, seal leiavad nad ka toitu. Aga üks ka inimesed ole pardid ära hellitanud neile lisatoitu andes. Linnapardid tulevad seda kas või poe ukse taha nõudma, kui toit ise nendeni ei lähe. Nii et lisaks kodupartidele ja metspartidele on välja kujunenud ka linnapardid, kelle käitumine ja kombes erinevad oma sugulaste omadest tublisti. Kõige paremini iseloomustab neid vististi omadussõnana nahhaalsus. Toidupalasid haarates puudub igasugune viisakus ja üksteisega arvestamine. Ei tasu lootagi, et pardiisandad daamidele eesõiguse annaksid. Kes tugevam, jääb ellu.

Eluiga polegi sinikaeltel väga lühike, keskmiseks peetakse 10 – 15 aastat. Rõngastusandmete järgi peetakse **Euroopa vanimaks** elanud sinikaelaks Rootsi parti, kes elas **23 aasta-seks**. Suurimaks ohuteguriks sinikaelte elueale peetakse veekogude reostumist. Muidugi on sinikaelad ka **arvukaimaks jahilinnuks**: igal aastal kaotab Eestis jahihooajal 20. augustist kuni 31. oktoobrini elu umbes 10 tuhat parti.

Talvel elavad sinikaelad suurte seltsingutena. Mõnes talvituspaigas võib kohata vaid kümnetkonda lindu, mõnel pool aga mitusada. Mida rohkem on lahtist vett, seda enam on linnud hajutatud. Krõbedate külmadega koonduvad nad taas kokku. Iga aasta jaanuaris toimub nii Eestis kui ka mujal Euroopas keskjalvine veelinnuloendus, siis arvutavad ornitoloogid kokku, kui palju meil parte ja muid veelinde talveks kohale on jäänud. Mõõdunud talvel saadi tulemuseks **10 411 sinikael-parti**, neist veidi üle poolte sisemaal, ülejäänud mererannikul.

Märtsis-aprillis hakkavad siia saabuma talveks lõuna poole siirdunud pardid ning ka kohalikud eralduvad tasapisi paaridena pesitsuspaikadesse.

Suvel jõe ääres käies saame hea ülevaate poegade arengust, tore on vaadata neid pardiema tuules veepinnal liuglemas.

Pesa ehitavad sinikaelad tavaliselt **maapinnale rohu** sisse, kuid turvalisuse huvides valivad mõned pardipaarid pesapaigaks mõne kõrgema koha. Mõni valib selleks puuõõnsuse, mõni vana varesepesa, mõni põhukuhja... Mõned aastad tagasi oli sinikaelapaar Harjumaal Kosel ehitanud pesa jaanitule tarbeks kogutud oksakuhilale. Hoidsime põialt, et pojad enne jaanikut jõuaksid kooruda ning Pirita jõeletsata. Nii see ka läks, sest tavaliselt on parditibud jaanipäevaks juba teismelise-eas. Suvel jõe ääres käies saame hea ülevaate poegade arengust, tore on vaadata neid pardiema tuules veepinnal liuglemas.

Kuid praegu, veebruaris, tasub ka aeg-ajalt jõe äärde jalutada, et kindlustada sinikaelte elupäevi suveni, mil vaja lapsi kasvatada. Partidele toitu viies tasuks aga teada seda, et üksi saia pardid ära ei ela, nagu me isegi. Nende menüüd tasuks rikastada näiteks kaerahelveste, viljaterade ja kohupiimaga. Küllap nad präaksuvad seepeale tänulikult!

Foto ja tekst: Peep Veedla

Milvi Panga

Vastlasalm

Ei, ei kesik hooli vastlaist (küllap sama-võrra pastlaist). Ta suigub sulus, läheb rasva, kuid laps, me laps küll nii ei kasva. Tema trallab täiest väest üles-alla vastlamäest. Tuiskab hüppepaika – hopp! Kes veel julgeb? Selge sotti!

Minu sõber nahkhiir

Kord suveõhtul umbes kella üheteistkümnne ajal, kui jalutamas käisin, kuulsin äkki, et midagi nagu kukkus puu otsast alla. Ma olin nii hirmul ja jäin paigale seisma. Lõpuks liikusin edasi ja uurisin asja. Vaatasin vaikselt ringi ja märkasin nahkhiirt. Hiilisin tuppa, võtsin taskulambi, vett, vedelat valuvaigistist ja süstla. Läksin tagasi sinna, kust ma nahkhiire olin leidnud. Panina taskulambi põlema, täitsin süstla vedelikuga ja ravisin loomakest veidike. Järgmisel hommikul läksin kohe teda jälle vaatama, aga nahkhiirt ei olnud endisel kohal. Siis ma ei teadnud, et nahkhiired on öise eluviisiga. Ta lendas kindlasti öösel minema. Uurisin ja ootasin igal õhtul, aga ei leidnud teda enam. Ühel laupäeval oli mul seljas valge kampsun. Jalutasin jälle samas kohas. Äkki lendas keegi mulle õlale. Enam ma ei kartnud ega ehmunud, kuigi käis tugev potsatus. See oli minu sõber nahkhiir. Nüüd talvel magab ta kindlasti kuskil koopas või keldris pea alaspidi.

Mihkel Pöder Kehra Gümnaasiumi 4. a klassist

Superstarbased 2007

HBA LAPS

Brigit Öngemmel

H

Kirjanurk

Tere, sõbrad!

Veel on meil mulluse võlana vaja välja kuulutada jõulunumbri avaldatud võistluste võitjad. Nagu ikka, saavad Tallinna, Harju-, Lääne-Viru-, Järva, Pärnu- ja Läänemaa lapsed oma preemiad kätte **Kullo Lastegaleriist** (Kuninga 6, Tallinn), Tartu-, Põlva-, Valga-, Võru- ja Jõgevamaa laste auhinnad toimetatakse **Tartusse O. Lutsu nim. Raamatukogu Lasteosakonda** (Kompanii 3/5, Tartu). Kellel on muid soovide, neil palume toimetusse kirjutada, helistada või meilida.

Tere! Otsin lähedat kirjasõpra, vanus ei loe. Ise olen 14 ja elan Visusti Liiva külas Palamuse vallas. Rate on rikka 13. Kirjutage kindlasti! **RIKKA**

Tere, poisid ja tüdrukud! Sooviksin endale poisist või tüdrukust kirjasõpra. Kirjutage mulle, msn on **Gerlyn1996@hotmail.com** ja hot: **gerlyn9@hotmail.com**, rate on **gerlyn9**. Ise olen 11 aastane ja sõber võiks olla 10 – 13. Tsau, kirjutage mulle kindlasti, arvutis olen iga päev. **GERRU.**

Tere! Otsin lähedat sõpra vanuses 11 – 13. Kirjutada võiks eelkõige tüdrukud, aga ka poisid. Ise olen 11 aastane tüdruk, elan Põhja-Tallinnas. Tegelen joonistamise ja keraamikaga. Meeldib uurida ka loodust. Mulle meeldivad paranormaalsed asjad. Naljase on mul ka täitsa olemas. Kribage siis täiega! MSN: **kakupoeg@hotmail.com**. Rate: **kakupoeg. CHERESY.**

Kunstikonkurss lastele "Armastan Eestimaad!"

MTÜ Kunstihariduse Ühing ja Eesti Rahva Muuseum korraldavad Eesti Vabariigi 90. juubelisünnipäeva tähistamiseks üleriigilise laste kunstikonkursi "Armastan Eestimaad!" Kunstikonkursil võivad osaleda kõigi Eesti lasteaeade lapsed ning üldhariduskoolide 1.-9. klasside õpilased. Autorid võiksid tööle lisada ka foto ja selgitava või täiendava kaaskirja. **Konkursi tähtaeg on 1. juuni 2008.** Iga kool või lasteaed võib esitada konkursile kuni 10 tööd. Üksikosalajad võivad esitada ühe töö. Pärnumaalt, Tartumaalt, Viljandimaalt, Võrumaalt, Valgamaalt, Põlvamaalt ja Saaremaalt pärit tööd palume saata Eesti Rahva Muuseumisse (Kuperjanovi 9, Tartu 50409). Harjumaalt, Hiiumaalt, Läänemaalt, Järvamaalt, Virumaalt, Raplamaalt ja Jõgevamaalt pärit tööd aga Kullo Lastegaleriisse (Kuninga tn. 6, Tallinn 10146). **Tööde juurde palume kindlasti lisada märgusõna "Armastan Eestimaad!"**

Teemad, mida kujutada

- Eestimaa loodus ja ajalugu
- Eestimaa inimene, kodu ja perekond
- Laste mängud ja eesti muinasjutud ning muistendid

Tehnika

Joonistus, maal, graafika, skulptuur jne.

Info ja kontakt:

Jüri Mäemat, Kunstihariduse Ühing, tel. 5102134, jmart@hotmail.com

Kaidi Tago, Eesti Rahva Muuseumi kommunikatsioonijuht,

tel. 555 44 355, kaidi.tago@erm.ee

NB! Vaadake ka Eesti Rahva Muuseumi kodulehekülge: www.erm.ee

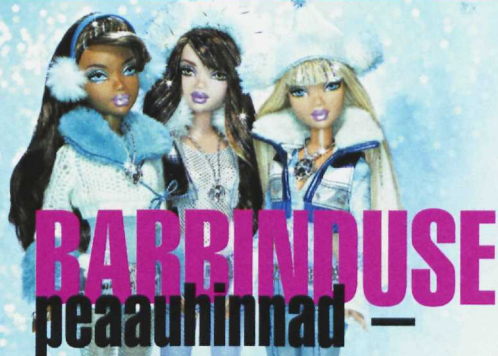
Fotovõistlus Looduse Aasta Foto 2008!

Looduse Omnibuss ja Nordea Pank kutsuvad loodusfotohuvilisi osalema võistlusel **Looduse Aasta Foto 2008**. Tänavune tööde esitamise tähtaeg on harjumuspärasest varasem – **10. veebruar 2008**. Konkursile ootame osalema täiskasvanuid, noori ja lapsi loodusfotodega, millel on jäädvustatud Eestimaa looduse mitmekesisust ja põhjamaist ilu. Iga osaleja võib võistlusele esitada kuni 12 fotot. Konkursi eeskirjad on avaldatud internetis aadressil www.looduseomnibuss.ee/?page=34.

Lisainfo: tel 648 1740, 56 476 297, info@looduseomnibuss.ee, www.looduseomnibuss.ee

KAAREL ja ANDRE
JALAJAS Põltsamaalt.

nukud – saavad **KATRIN HELEN KASVANDIK** Tallinnast, **GRETE SIRGE** Laevast ja **ANETE MOOTSE** Pärnumaalt. Kõrvalauhinnad – kleepsud – saavad posti teel **ANGELA PULINETS** Pärnust, **LILIAN PAPAGOI** Valgamaalt, **TRIINI VALDMAA** Jõgevast, **PIPILOTTA KULLA** ja **ANETTE TEPPAN** Laevast ja **CAMILLA KASTEIN** Tallinnast.

Ristsõna-plaadid võitsid **INGRIT LEHTSALU** Tartumaalt ja **BRITA LIIVAMAA** Tallinnast.

Valge Kahvi ordu mõistatuse

lahendajatest võitis Niki heliplaadi **TAMMUJÄRV** Aegviidust.

Jõuluriini-auhinnaraamatud saavad **EGLE SOOSAAR** Pollist, **PILLE-RIIN KULLA** Laevast ja **RIVO TÜKSAMMEL** Haapsalust. Järgmisel korral saavad auhindu juba jaanuarinumbri ülesannete lahendajad.

Looduses on kõik liikumises

Liikumine väljas värskes õhus loob erilise heaolu – annab rõõmu, tasakaalu ja rahumeelsust. Looduse keskel liikuja on ümbritsev alati kõige värskemaid uudiseid täis, sest loodus on pidevas muutumises. Kogu aeg midagi toimub – tekib ja kaob. Metsarajal kõndijal juba igav ei hakka. Linnud, loomad, taimed, maapind ja kividki jagavad teateid, millest hetk tagasi veel aimugi polnud. Keegi lendab üle, keegi saadab teisele põõsast või puu otsast sõnumeid – siristades, siutsudes või vilistades – , keegi jookseb üle tee...

Ainuüksi vana puukändu saab pidevalt „lugeda“ nagu teadetetahvlit, kuhu kõik aastaajad järgemööda iga päev oma järjekordseid „teateid“ üles riputavad. Tarvis väheke nuputada ja looduse keelt mõista, et neist aru saada.

Üks „põrutav uudis“ istus ühel päeval mu suusaraja ääres kasekännu otsas. Tavaline lumest kännumüts oli muutunud kaheks omavahel juttuajavaks tegelaskujuks. Üks paistis teisele midagi kõrva sosivat. /Vaata fotot!/
 Kes teab, kuidas nad sinna olid tekkinud? Kes kujutab ette, millest nad omavahel rääkida võisid?

Võib-olla arutasid nad seda, kellel ja miks üldse oli vaja seda noort ilusat kaske maha saagida? Võib-olla kõnelesid sellest, et lumeta talvel poleks nad kunagi selliselt kohtuda saanud? Rõõmustasid enda lumekssaamise üle? Ilma lumeta talvel oleksid nad pidanud hoopis vee kujul ringi lippama... Ehk arutasid hoopis seda, miks talved meil siin Põhjamaadeski kipuvad lumeta olema?

Järgmisel päeval seda lumivalget imet enam kännu peal polnud. See oli olnud üks lühike ja kordumatu ajahetk, mil lumest sellised kehad välja joonistusid.

Iga teekond looduses pakub ilusaid pilte. Loodusest leiab palju huvitavaid teateid. Käija peas hakkab sündima küsimusi – kes, mis, miks, kuidas?

Üks tund metsaskõndimist on tuhat märkamist. Ka mõte hakkab liikuma. Kes metsas müra tegemata ringi liigub, võib kokku saada paljude metsaelanikega. Mootorite mürin peletab metsaolevusi. Peab olema aega ja tarkust vaadata – nii vasakule kui paremale, nii üles kui alla. Siis näeb ja kuuleb paremini. Saab teada, kelle keskel või kellega üheskoos liigud.

Püüa üks oma loodusretk või metsaskäik kirja panna. See võib olla näiteks kas või kooliteekond, kui saad minna jalgsi looduse keskel.

Keda või mida märkasid? Kas kuulsid lindude häält, kas nägid mõnda looma? Kes nad olid ja mis neil parasjagu käsil oli? Kes oli kuhu teel? Milliseid „värsked uudiseid“ ja looduse meisterdusi Sina märkasid?

Märgi juurde ka üht-teist enese kohta. Kui kaua see mõtteid liigutav liikumisretk kestis? Kas liigutas ka südant – pani ta aktiivsemalt tööle, tegi naha soojaks, tõi väikese higi välja? Ise olid punapõskne naerunägu?

Ootame looduses liikumise elamusest jutte, luuletusi, joonistusi või fotosid Hea Lapse toimetuse aadressil kuni **5. märtsini 2008**. Aktiivsematele autasu!

JUKU, KAS SA ÕPETAD JÄLLE
PAPAGOID VANDUMA?

EI. MA ÕPETAN
MİLLISEID SõNU

laisk-...
vale-...
suitsu-...
karusmari

Riigikogu
piirkond
tulemäed

South-
East
amper

Eesti
Nõukogude
Sotsialistlik
Vabariik

Norman

kuuse leht
2 x täht
siug, madu
Uno

sekund
liikuv õhk
Ingo

üks
musketär

Katrin
Imre
tänav

tasane

Oskar
...-kaun

Helena
Lennart
Meri

Leedu
pealinn

kraasitud
kohev
kiudainemass

reede
laamendaja,
määratseja,
korrarikkuja

lábivedu
lábisõit
labak
sõrmik

kreeka
täht
T
jook
mõkitus,
mõga

Katrin
Itaalia
pealinn

ultra-
lühilaine
Eesti
1. noot

2 x täht
kull või ...?
... ja tädid

tüdrukskaut
Inglismaa
pealinn
tükk;
teatri roll

Eesti Luule
Aastaraamat

aasta
Ost

soodus
peal
inglise
keeles

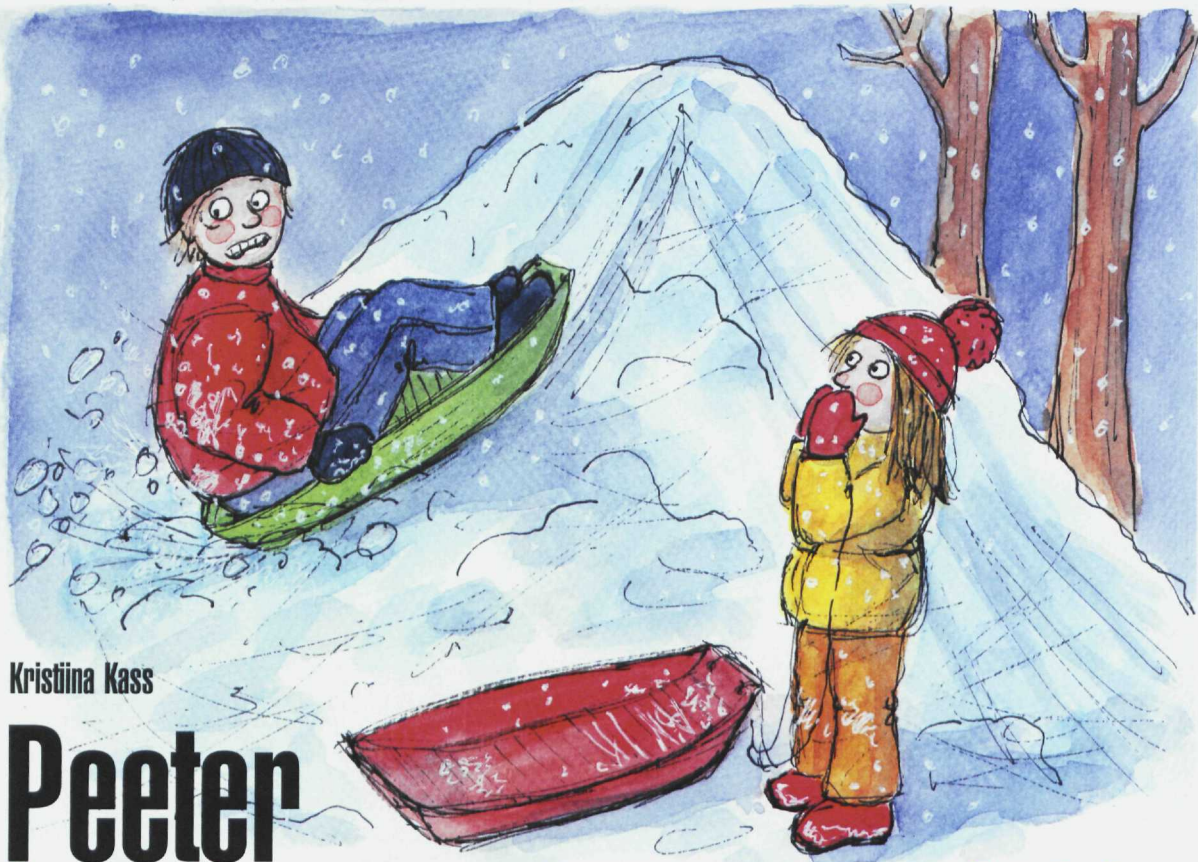
ilmakaar
NW
mina
inglise
keeles

puhas
saviaine;
kepp
Ursula
1000

riik
Euroopas

looduse-
sõprade
erakond

...-meeter
lábimõõt
"Kolme
musketäri"
autor

Kristiina Kass

Peeter ja mina veedame vastlaid

Peetrile anti matemaatika kodutöödeks hästi palju ülesandeid. Peeter oli täitsa kindel, et see on vastlate süü. Et vastlad on välja mõeldud ainult koolilaste kiusamiseks, et õpetaja võiks kerge südamega nõuda

lastelt nii palju v a s t u s e i d, kui aga tahtmist on.

Minu meelest on Peeter ikka täitsa loll. Vastlad on olemas muidugi selle jaoks, et lapsed võiksid terve päev kelguga vastlasõitu teha. Seda ma olengi täna teinud, sest olen haige ega saanud kooli minna. Meie maja nurgale tee äärde on traktoriga aetud päris korralik liumägi. Terve tänava lumi on lükatud sinna hunnikusse kokku ja see on täiesti paras üheks eraviisiliseks kelgumäeks.

"Titekas!" nähvas Peeter algul põlglikult, aga kui ta nägi, kui lõbus mul oli, tõi ta siiski toast oma kelgu ja hakkas kah liugu laskma.

"Kas sa päris ülevalt ei julgegi lasta?" küsisin Peetrilt. Mina ei julgenud. Pealegi oli ema täitsa ülevalt laskmise ära keelanud. Aga Peetrit ei märganud ta keelata.

"Kas sa ise ei julge?" küsis Peeter.

Mina ütlesin, et ei julge, aga mina olen ju tüdruk ja pealegi väiksem kui tema. Aga kui Peeter tahab lasta, siis olgu lahke. Peaasi, et õue poole laseb.

Peeter roniski mäe otsa ja istus kelgu peale. Aga ta ei jõudnud isegi head asendit võtta, kui kelk juba allapoole vuhises, ja vales suunas pealegi. Peeter sõitis, selg ees, suure hooga otse autoteele!

Oli täiesti õnnelik juhus, et see auto, mis just siis meie

majast mööda sõitis, ei kihutanudki otsa Peetrile, vaid hoopis meie liumäele. Autojuht hakkas seepeale nii kõva häälega vanduma, et ema ja naabrid jooksid sukis õuele.

Siis, kui ema lõpuks jälle normaalselt rääkida suutis, keelas ta meil mõlemal mäest liugulaskmise täiesti ära.

Peeter märkis, et tal oligi juba kelgutamisest kõrini ja tema poolest võiks see mägi üldse ära sulada. Mina oleksin tahtnud sellesse veel tunneli kaevata, seda enam, et pool sellest oli too auto juba valmis saanud.

Aga ema ütles, et tunneli kaevamine ei tule mitte kõne allagi. Et tema meelest on vastlad olnud juba niigi unustamatud ja veel suurema põnevuse nimel pole vaja enam tunneliõnnetuse või lumelaviini lapsohvreid.

Lõpuks saime siis teada ka, mida vastlad tegelikult tähendavad. Nimelt on mõnedel inimestel kombeks sel ajal paastu vastu võtta. Mina ei saa küll aru, mispärast paastu peab vastu võtma. Kas ei piisa sellest, et lihtsalt paastuda. Peeter ütles, et mina olen väike ja loll plika, kes ei taipa mitte midagi. Et kui lihtsalt paastuda, ilma vastuvõtuta, siis ei olekski vastlad üldse vastlad vaid hoopis pastlad. Ja siis ei sõidetaks loomulikult mitte vastlasõitu ega söödaks vastlakukleid.

"Ise oled loll," ütlesin mina. "Kui vastlad oleksid pastlad, siis söödaks loomulikult pastlakukleid. Ja ei sõidetaks, selg ees, autoteele, nagu mõned siin!"

Selle peale polnudki Peetril enam midagi tarka öelda.

Aga ema vähemalt sai vihjelt aru ja hakkas kuklitainast tegema.

AITA TALLINN

**kuulsamaks kui
Paris Hilton!**

Tsau, plixid & kutid! Mina siin.
Aita, noh!

Mul on nüüd Rate'is oma konto. Ja päris oma blogi www.AitaTallinn.com. Võite ise järgi tšekata. Onju täitsa nummi!

Ja saate mind seal aidata ka. Et kui te tahate, et ma saaksin natuke kuulsaks. Nagu Paris Hilton või Alyssa Milano.

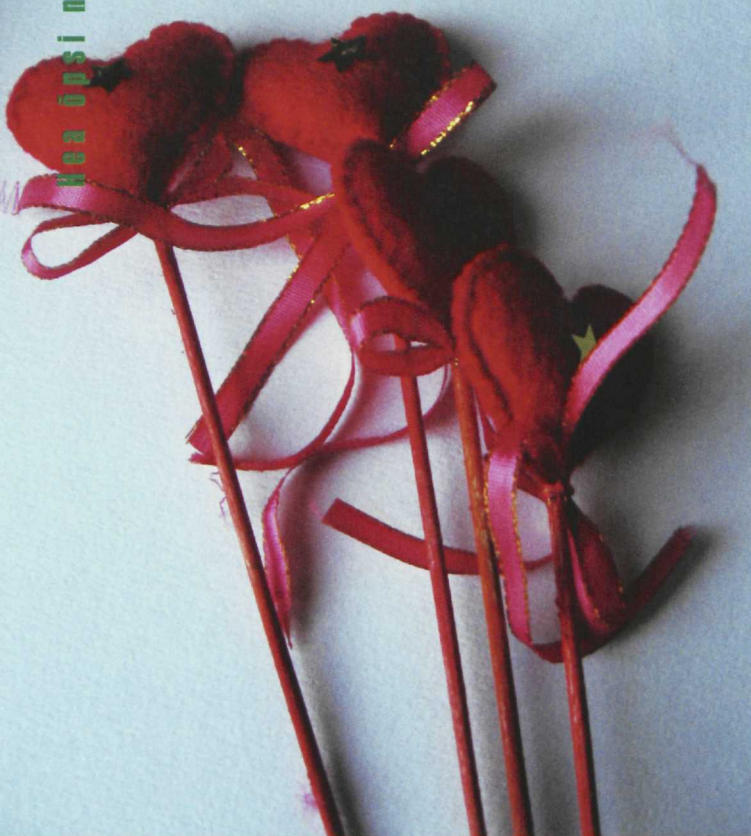
Minul on ju ka linnanimi, aga Tallinna väga ei teata veel maailmas.

Nüüd käib internetis selline hääletus, et milline linn saab kõige rohkem hääli, see pääseb uuele Monopoly mängule ja üle maailma kõik klikivad ja hääletavad oma linna poolt.

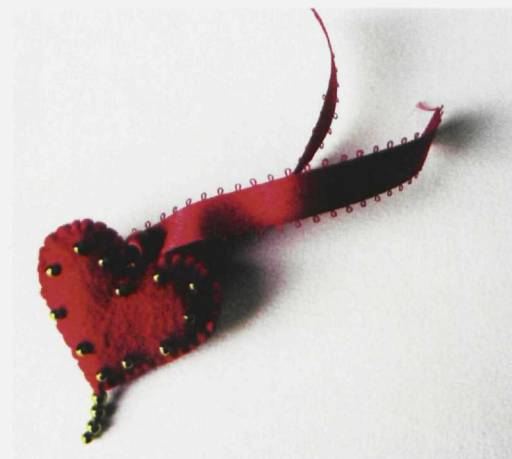
Ja sina saad hääletada Tallinna poolt. Siis saab Tallinn tuntuks. Ja mina ka.

Aga mine vaata ise järgi:
www.AitaTallinn.com. Ja ikka aita.

No tsauki siis!
Aita

pidupäevade meisterdamist pidupäevade

Pidupäevade meisterdamist

Usun, et püüad iga päev olla sõbralik, tähelepanelik, abivalmis ja heasoovlik. Sõbrapäev on päev, mil lisaks headele soovidele on tore sõpru üllatada omavalmistatud kingitusega. Veebruaris on aga veel üks väga tähtis päev. See on Eesti Vabariigi 90. aastapäev, meie kodumaa sünnipäev.

Sel aastal võiksid nende tähtpäevade puhul rõõmustada oma peret ja sõpru mitmesuguste omavalmistatud südamekestega. Tee need punasest käsitöövildist. Aga südamed võivad olla ka hõbedased, kuldsed ja miks ka mitte mõnda muud värvi.

Joonista paberile sobiva suurusega süda ja lõika välja. Selle lõike abil lõika kaks ühesuurust detaili ja õmble need omavahel nõõpaugupistega kokku. Jäta ainult väike ava südame täitmiseks mahulise vatiiniga. Kaunistamiseks kasuta väikesi sädelevaid pärleid või litreid. Südamekesi võid kinnitada kinkekaardile või värvilise peene puuvarde otsa. Selleks sobivad hästi puust grillvardad. Eri suurusega südametest võid valmistada ka kaela-, käe- või peaehte. Soovin sulle ustavaid sõpru ja toredat aastapäevapidu koogu perega!

Lully Gustavson

● Kuuendat päeva alustasime Toweri sillal jalutamisega

Tõeline vedamine

Siigisesel koolivaheajal käisin koos Tallinna Kuristiku Gümnaasiumi õpilaste ja õpetajatega kultuurireisil marsruudil BRÜSSEL – LONDON – PARIIS – AMSTERDAM.

Esimese päeva jooksul läbisime kõik kolm Balti riiki:

Eesti, Läti, Leedu, õhtul hilja jõudsime Poola linna Bialystokki.

Teise päeva varahommikul jätkus sõit läbi Poola Saksamaa suunas.

Teel juhtus meie bussiga väike äpardus, mille tõttu olime Poolas ühe ööpäeva kauem, kui algselt planeeritud. Sel päeval puhkasime eriliselt uhkes hotellis. Ümber hotelli oli uhke dendropark, mille rajamisega oli omanik palju vaeva näinud. Pargis jalutades tundisime kõik, et oleme puhkusel – enne reisi olid kõik koolis ja tööl ning puhata polnud keegi veel õieti saanudki!

Järgmise päeva lõunaks saabus Tallinnast uus buss, millel oli silt: **“Tõeline vedamine!”** See tegi kõigile hea tuju – tõeline vedamine! Jätsime plaani järgi ettenähtud Amsterdami vahele ja sõitsime kohe edasi Belgiasse ööbima. Seekord sõitsime tõesti kaua: terve päeva ja osa ööst, ööbima jõudsime alles varahommikul.

Neljandal päeval jõudsime Brüsselisse. Brüssel on Belgia pealinn ja Euroopa Liidu tähtsamad asutused asuvadki just seal. Brüsselis toimus meil linnaekskursioon ja käisime ka “Mini-Euroopas”, mis tähendab, et kogu Euroopa on kui peopesal. Seal saab näha Euroopa tähtsamate linnade maju ja muid huvitavaid objekte makettidena. Eestit esindavad Paks Margareeta ja Rannavärv. (Vt. Ka www.minieurope.eu)

● Amsterdami kanalitel

Brüsselis käisime Raekoja platsil, Manneken Pis'i juures. Manneken Pis: “Pissiv poiss” on kuulus pronksskulptuur ja Brüsseli sümbol, mis seisab raekoja taga ja kergendab end aastast 1691.

Jalutasime vanalinnas ja kalarestoranide kvartalis. Nägime Euroopa Nõukogu hoonet ja parlamendihoonet. Külastasime San Michelli kirikut, kuningalossi ja raekoda. Õhtupoolikul suundusime Bethune'i (Prantsusmaa) ööbima, et varahommikul sõita edasi Inglismaale.

Viienda päeva varahommikul algas sõit Suurbritanniasse. Põnevaks osutus La Manche'i väina ületamine Eurotunneli kaudu. Meie buss sõitis rongiterminali juures otse rongile, siis rongiüksed sulgusid ja algaski pooletunnine 58 km pikkune maa-alune sõit. London on kuninglik ja kaasaegne linn. Esimesel päeval käisime külastamas Toweri kindlust, kus elavad kuulsad Londoni mustad kaarnad. Toweris on hukatud hulk kuninglikke tegelasi.

Londoni Tower on kuulus kummituste paik. Seal ilmub korrapäraselt Henry VIII teine naine, 1536. a. mais hukatud Anne Boleyn, sageli ilma peata, veel kummitavad seal kaks pisikest printsit, kes tapeti 1843. Legendi järgi langeb Tower vaenlaste kätte, kui Toweri rongad ära lendavad. Need on seal püsinud juba 900 aastat.

Toweris on ka põnev kuninglike kalliskivide ja kroonide kollektsioon-näitus. Seal on esindatud sellised kuulsad kalliskivid nagu Koh-i-Noor (5000 aastat vana) ja Aafrika täht,

● Madame Tussaud`i vahakujude muuseumi külastus

mis särab monarhi valitsuskepil. Londonis toimus meil linnaekskursioon, mille korraldas seal elav ja töötav teatrilaustaja Karin. Erilist tähelepanu pööras ta Piccadilly`le (põnev linnaosa) ja jutustas ka, miks kanalisatsioonitorud on Londonis väljaspool maju ja miks londonlased tulekahjusid kardavad. Nägime Trafalgari väljakut, Big Beni, Hiina linnaosa ja muud. Õhtupoolikul toimus Madame Tussaud`i vahakujude muuseumi külastus, mille pilet on väga kallis ega ole minu meelest tegelikult oma hinda väärt.

Kuendat päeva alustasime Toweri sillal jalutamisega.

Käisime St. Pauli katedraalis ja Inglismaa kõige tähtsamas kroonimiskirikus-kloostri Westminster Abbey`s, kus toimuvad kuninglikud kroonimised, laulatused ja matused. Sinna on maetud väga palju Inglismaa kuulsaid isikuid. Seal olid väga ranged turvanõuded: pidime grupi kaheks jagama, vaikse häälega rääkima ja käima ainult nooltega märgitud suunas, pildistada ka ei tohtinud. Kahjuks ei näinud me Buckinghami Palee vahtkonnavahetust, sest sel päeval seda ei toimunud, kuid nägime kuninglikke kaarikuid ja prints Charlesi autoga lossist välja sõitmas.

Seitsmenda päeva hommikul alustasime sõitu Pariisi suunas

ja esimesena toimus meil ekskursion Pariisi äärelinnas asuvasse Versailles`i lossi, mille lasi ehitada Louis XIV ehk Päikesekuningas. See oli tõeliselt suur ja võimas loss. Lossipark asub 8 hektaril. Kuningale Pariisis ei meeldinud, sest seal oli ta kogunud rahvarahutusi. Ta lasi ehitada Pariisist 18 km kaugusele Versailles`isse uue lossi, kuhu kolis 1682 kogu õukonnaga ning kuhu kuningad ja õukond jäid enam kui 100 aastaks. Lossi ehitati 20 aastat, seal oli üle 2000 ruumi, kuhu pidi mahtuma üle 20 000 õukondlase, rääkimata teenindavast personalist, lisaks veel 338 kokka, 48 arsti, 125 lauljat, 74 preestrit jne.

Pärastlõunaks jõudsim **Pariisi**. Jalutasime kunstnike linnaosas Montmartre`il, kus on töötanud sellised kunstnikud nagu Renoir, Matisse, Picasso, Vincent van Gogh jt. Imetlesime Sacre Ceuri kirikut, mis asub ka Montmartre`i mäel. Õhtupoolikul toimus laevasõit Seine`i

● Kuldne kuju linnatänaval

jões ja käisime ka Eiffeli tornis, mis on Pariisi ja Prantsusmaa sümbol. 324 m kõrgune torn on saanud oma nime arhitekt Gustave Eiffeli järgi, kes selle projekteeris. Ehitamist alustati 1887 ja torn valmis 1889 Pariisi maailmanäituseks.

Järgmisel hommikul imetlesime nii moodsat kui ka vana Pariisi bussiaaknast. Jalutasime Triumfikaare juures ja Pariisi ühel peatänaval – Champs Elysee`l ja käisime Cité saarel, kus asub kuulus Jumalaema kirik ehk Notre Dame de Paris. Imetlesime ka moodsat Pompidou kultuurikeskust. Keskuses töötab administraatorina Eestis tuntud näitleja Ene Rämmeld, kes mängis filmis "Libahunt" peaosas. Õhtupooliku sisutasime Louvre`i kunstimuseumis, mis on üks maailma suuremaid muuseume, kus asub ka väidetavalt maailma kuulsaim maal – Leonardo da Vinci "Mona Lisa" ehk "Gioconda".

Üheksandaks päevaks oli planeeritud Luksemburgi külastamine, kuid ajanappuse tõttu jäi see ära, see-eest sõitsime alguses vahele jäänud **Hollandisse**. Hollandi pealinna Amsterdami nimetatakse kanalite rohkuse tõttu Lääne-Euroopa Veneetsiaks. Jalutasime Zaanse Schansi vabaõhumuuseum, kus sai tutvuda tüüpilise vana hollandi külaeluga, nautida idüllilisi tuulikutega vaateid, majakesi ja kanaleid. Vaatasime, kuidas valmistatakse ehtsat hollandi juustu, saime seda kohapeal maitsta ja kaasa osta. Külastasime ka puukingatöökoda ja nägime, kuidas valmivad kuulsad hollandi puukingad. Sõitsime minilaevaga Amsterdami kanalitel ning jalutasime vanalinnas.

Kümnes ja üheteistkümnes päev kuludid meil tagasisõiduks.

Reis õnnestus super-suurepäraselt: koju jõudes oli meil tõeliselt hea meel, et 11 päevaga nägime poolt Euroopat, tutvusime imepärase ehitiste ja kuulsate linnadega. Uuel aastal sooviksime koos emaga sõita juba Hispaaniasse.

Deili Lemsalu Jüri Gümnaasiumi 8. a klassist

Kas oled osavõtlik inimene?

Mida teeksid, kui näeksid, et keegi magab tänavapingil?

- a) istuksin tema kõrvale
- b) mõtleksin: "Kadestusväärne, ei pea ju üüri maksma!"
- c) ah, las magab edasi!

Mida teeksid, kui võidaksid 1000 krooni?

- a) ostaksin kingad, mida parajasti vaja on
- b) sööksin selle eest kõige kallimas restoranis
- c) jätaksin raha alles

Mida teeksid, kui leiaksid keldrist vanast kirstust kingad?

- a) võtan endale, äkki on parajad
- b) las vedelevad edasi!
- c) äkki on mõne kadunukese omad, parem ei võta!

Mida teeksid, kui näeksid, et istusid võõra inimese prillid katki?

	A	B	C
1.	3	1	2
2.	1	2	3
3.	2	1	3
4.	2	3	1
5.	2	1	3
6.	2	1	3

- a) ütlen: "Ma mõtlesin, et äkki mulle sobivad!"
- b) lohutan teda, et ah, niigi olid vanad
- c) ütlen: "Te näete ilma prillideta parem välja!"

1-6 punkti:

Sa oled läbi ja lõhki ükskõikne inimene! Kõik, mis sinu isikut ei puuduta, ei ole sinu mure. Armastad end liialt palju ja lubad endale peaaegu kõike. Muuda ennast, sest nii, kuis küla koerale, nõnda koer külale, ehk – ettevaatust, kõik halb tuleb ringiga tagasi!

7-10 punkti:

Oled muidu kaastundlik inimene, aga sageli pelgad head teha. Pigem loodad, et keegi teine tõttaks abivajajale appi ning üritad end välja vingerdada.

11-15 punkti:

Oled äärmiselt kaastundlik! Sul on kõigest kahju ning sa üritad anda endast kõik, et teisi inimesi aidata. Loodetavasti saad ka ise head kohtlemist tunda!

Mida teeksid, kui näeksid, et keegi magab tänavapingil?

- a) istuksin tema kõrvale
- b) mõtleksin: "Kadestusväärne, ei pea ju üüri maksma!"
- c) ah, las magab edasi!

Mida teeksid, kui leiaksid keldrist vanast kirstust kingad?

- a) võtan endale, äkki on parajad
- b) las vedelevad edasi!
- c) äkki on mõne kadunukese omad, parem ei võta!

Mida teeksid, kui saaksid ühe kujukese, mis sulle ei meeldi?

- a) kingiksin edasi
- b) viskaksin prügikasti
- c) jätaksin tolmu koguma

Mida teeksid, kui näed, et keegi kukub tänaval pikali ega

- a) liiguta ennast?
- b) mõtleksin, et ta on kindlasti joodik
- c) kutsuksin kiirabi
- d) ütleksin: "Kuule, sina seal, mis pikutad keset linna?"

my scene™

Pidudeküllane küünlakuu

Küll on vahva, et küünlakuu ehk veebruar kingib meile rohkesti igasuguseid tähtpäevi! Kõige tähtsam on muidugi Eesti Vabariigi 90. sünnipäev. Kuid lähedad on ka vanad hea vastlad ja tore on teadagi sõbra- ehk valentinipäev! Sõbrad teevad südame soojaks ka kõige külmema talveilmaga! Ja tänapäeval on paljudel sõpru nii kodu lähedal kui ka kaugetel maadel.

Sellest, kuidas Sa oma kaugetele sõpradele jutustad oma kodumaast Eestist – olgu siis sõnade või ka joonistuse abil –, võiksid teistelegi pajatada!

Meie seekordseks teemaks ongi "Tervitus Eestist!"

Joonistusi ja kirjatükke ootame hiljemalt **5. märtsiks 2008.**

Parimatele auhinnad Rimonnelt!

Maaletooja: **RIMONNE**

r a h n u

r
e
e
t
m
ä
n
g
e
l
-
j
u
u
s
e

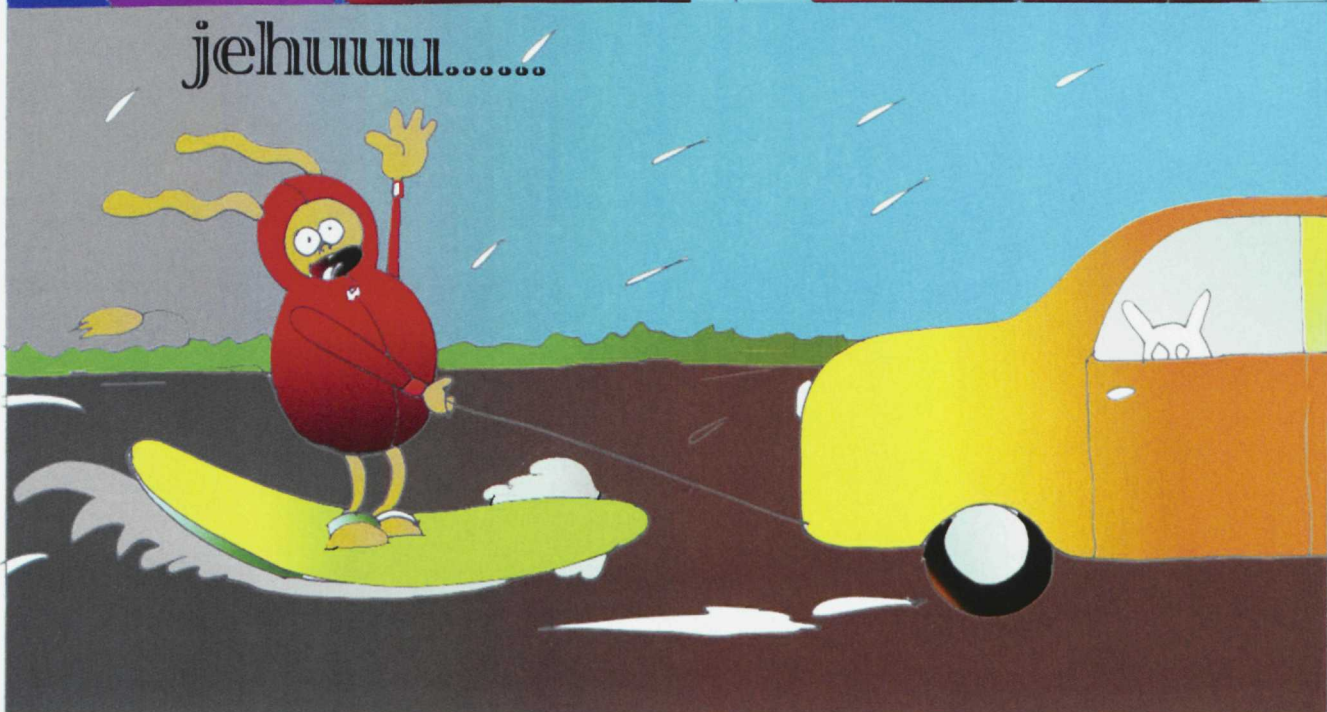
Lähnen lumelauaga sõitma, loomulikult.....!!!!!!!!!!!!!!

Jälgi mängu!!

kuhu sina sellise vihmaga lähed?

jehuuuu.....

Uhel päeval sündis ilma armas väike draakon. Tema ema pani talle nimeks Arnold. Arnold oli väga tark ja andekas draakonipoiss, kuid ta ei osanud tuld pursata. Teised temavanused draakonilapsed naersid teda selle pärast. Arnoldile ei meeldinud narrimine üldse ja ta otsustas midagi ette võtta. Ta plaanis minna tuntud nõia juurde, kes aitas hea meelega kõiki abivajajaid.

Nõid elas paksu metsa ääres väikeses onnis. Arnold koputas uksele ja nõid hüüdis, et ta tuleks sisse. Arnold avas ukse ja jäi üllatusega tuba vaatama. Onn tundus seest palju suurem kui väljast. Ta oleks nagu sisenenud lossi. "Pane suu kinni, muidu lendab kärbes sisse," lausus nõid järsku. Siis sai Arnold aru, et ta oli suu lahti vaatama jäänud.

Arnold uuris, miks onn seest nii suur ja väljast nii väike on. Nõid vastas lühidalt: "Sest koera nimi oli Reks." Arnold sai aru ning siis tuli talle meelde, et tal on ju mure ka. Ta võttis julguse kokku ja küsis, kuidas ta saaks õppida tuld purskama. Nõid uuris natuke oma nõiaaraamatut ja luges ette lõigu: "Saad tuld pursata siis, kui ronid Kauge Maa vulkaani otsa ja aidad teel kolme abivajajat, ning vulkaani otsas pead ütleva: "Lõke, tikk, tuli, palun tule, tuli!"" Arnold oli algul küll veidi kohkunud, sest Kauge Maa asus väga kaugel, kuid otsustas siiski proovida. Ta tänas nõida ning hakkas minema. Arnold mõtles, et ta parem kõnnib vulkaani juurde, mitte ei lenda, sest muidu ta ei kohta piisavalt abivajajaid.

Arnold oli käinud juba terve päeva, kui märkas tüdrukut kivil nutmas. Draakonipoiss tahtis teada, mis tüdrukul juhtunud on. Plika nuuksus läbi pisarate, et ta oli lubanud oma ema suure kännu juures oodata, aga läks liblikat püüdma ega leidnud enam kändu üles. Arnoldile tuli meelde, et ta nägi enne ühte suurt kändu, mille kõrval oli ämber maasikatega, ning ta juhatas tüdruku kännu juurde, kus ema juba oma tüdarta hüüdis. Tüdruk andis tänutäheks draakonile pooled maasikad ning nad jätsid hüvasti. Arnold istus kännule oma maasikaid sööma ning jäi magama.

Kui Arnold hommikul ärkas, oli päike juba kõrgel. Talle maitseid väga õhtused maasikad ja ta otsustas ka hommikusöögiks mõned maasikad korjata. Teele asus ta hea tuju ja täis kõhuga.

Kui ta oli mõni tund kõndinud, hakkas maastik mägisemaks ja ilm palavamaks muutuma. See tähendas, et ta oli jõudnud Kaugele Maale. Mõne aja pärast jõudis ta jõe kaldale, millest üle ei viinud ühtki silda. Arnoldi see ei heidutanud, sest ta tahtiski juba ammu ujuma minna. Vesi oli päris külm, kuid palaval päeval ongi külm vesi parim. Ta jäi ujumisega väga rahule.

Arnold jätkas oma teekonda, kuid siis nägi ta, et üks hooletu lohe oli süüdanud põlema suure puu ja püüdis nüüd seda kustutada. Arnoldil hakkas nii kiire, et ta otsustas lennata. Ta lendas tagasi jõe äärde, võttis suu vett täis ja sülitas selle kiiresti puu peale. Ehmunud lohe oli väga tänulik, et Arnold puu ära kustutas. Ka Arnoldil endal oli hea meel, et ta sellise vahva asjaga hakkama oli saanud.

Pildi tegi Kirke

Draakonipoiss oli ise olnud nii ametis tule kustutamisega, et kui ta lõpuks vulkaani märkas, oli see juba päris lähedal. Hetkeks jäi ta kaunist vaadet imetlema, kuid sammus siis enesekindlalt edasi.

Päris vulkaani jalamil kohtas ta veel ühte draakoni. Selle draakoni nimi oli Ats. Ats oli Arnoldist kaks aastat noorem. Kui nad olid natuke aega rääkinud, selgus, et ka Ats tahtis vulkaani otsa pääseda, et saada oskust tuld pursata. Kuid Ats ei osanud ka lennata ega saanud seetõttu vulkaani otsa. Arnold tegi ettepaneku, et Ats võib tema sabast kinni võtta ja Arnold lendab vulkaani tippu. Ats oli rõõmuga nõus.

Kui nad olid vulkaani tippu jõudnud, lausisid nad võlusõnad. Nad ei tundnud mingit muutust ning kartsid, et sõnad ei mõjunud, kuid otsustasid siiski proovida. Nad lugesid kolmeni ja puhusid. Järsku lahvas kaks suurt tulejuga. Draakonid olid väga õnnelikud, et nad oskavad nüüd tuld pursata.

Neist said väga head sõbrad ja teised lapsed ei kiusanud neid enam mitte kunagi. Ilmselt purskavad nad praegugi veel kuskil sõbralikult tuld.

Tuleta draakon

Pildi tegi Kirke

ma, ma tahaksin süüa!" hõikas Robert. "Kohe saab valmis," lausus ema. "Ma aitan sind!" pakkus Piia oma abi. "Olgu!" oli ema nõus. "Võta kapist jahu ja suhkrut. Ja külmikust piim, munad ja või."

"Ema, kas vahukoort on ka vaja?" küsis Piia.

"Appi!" hüüdis ema. "Muidugi on vaja!"

"Ma käin poes," oli Robert lahkelt abi pakkumas.

"Aga kell on juba nii palju ja pood on kinni," märkas ema.

"Siis ei saagi ma sünnipäevaks torti!"

hakkas väike Piia nutma.

"Ära nuta!" lohutas teda ema. "Ma küpsetan tordi valmis, aga kaunistame homme."

Piia naeratas, pühkis pisarad ja läks hambaid pesema. Uinudes tundis ta magusa koogi lõhna.

Emal sai tort valmis. Ta pani selle ilusa suure vaagna peale ja jättis kõögilavale.

"Kahju, et sellel ajal enam värskeid maasikaid ei ole! Piiale meeldivad nad nii väga," mõtles ema. Ta lülitas kõõgis tule välja ja läks magama.

Siis, kui majas oli kõik vaikne ja pime, avanes vanas kohviveskis uks ja sealt tuli välja üks vana päkapikk. Ta oli kõige vanem – vanem kui see maja, vanem kui tamm maja taga. Ta oli nii vana, et ta ise ka ei mäletanud, kui vana ta on. Päkapikk raputas pead, kõhis ja kutsus teised enda juurde. Kõõgiriulile, vana kohviveski juurde, kogunes rahvas. Isegi paar haldjat tuli uudistama. Vana päkapikk kõhatas veel ja ütles: "Väikesel Piial on homme sünnipäev. Ta on olnud väga tubli tüdruk, aga tema sünnipäevatorit on kaunistamata. Meie peame selle ära kaunistama. Sina, aiapäkapikk, sõida Võlumaale ja too Piimajõe äärest koort! Teie, noored päkapikud, vahustate koore. Sügislehtede haldjad lendavad haldjate ristima juurde ja toovad kõige ilusamaid maasikaid..."

Nii kui ta oli seda lausunud, olidki kõik kadunud. Aga ei läinud palju aega mööda, kui lava peal olid nii vahustatud koor kui ka maasikad. Siis asusid tööle roosihaldjad. Piia lihtsalt hoolitses nii hästi väikese roosi eest suure toa aknalaval, et roosihaldjad kohe pidid valmistama uhke tordi. Külgi kaunistasid nad vahukoorelainetega, peale ladusid kõige punasemaid maasikaid ja veel šokolaadist pitse ja natuke tähtede tolmu. Kui tort sai valmis, hakkas väljas juba valgeks minema. Vana päkapikk jäi tööga väga rahule. Ta kõhatas, lausus paar võlusõna – ja tordile ilmus neli küünlalt. "No

Sünnipäevatorit

nüüd on nii nagu peab!" lausus vana päkapikk. "Aitäh teile kõigile! Läheme nüüd ruttu peitu, sest Piia ärkab vara."

Ja tõsi ta oli. Varsti tuli kööki unine Piia. Ta vaatas lava peale, siis hõõrus silmi ja vaatas veel korra. Kuid see polnud uni! Lava peal seisis uhke, imeilus maasikatorit!

Liisa Jakovleva lisaku Gümnaasiumi 3. klassist

Raamat, mis kutsub mõtlema

Luulekogu **"Ma olen teisel pool"** sisaldab 15 – 17aastaste noorte värse, kuid raamatust me autorite nimesid teada ei saa. Sest kõik kogumikus avaldatud luuletused on sündinud trellide taga ja kõigi autorite südametunnistusel on suuremaid või väiksemaid väärtegusid. Värsside kirjutamise ajal viibisid nad vanglas eeluurimisel. Raamatu koostaja, Tartu Vangla huvijuhhi **Ruslan Lainola** sõnul on praeguseks mitu noormeest juba vabaduses, mõni aga näeb maailma ikka veel teispoolt trelle. Mullusest kolmest luulekonkursist võttis osa 22 noort – nii eesti- kui ka venekeelset –, ja parimad tööd jõudsid aastavahetusel ühiste kaante vahele. Kunstnik **Robert Suvi** juhendamisel valmisid ka illustratsioonid. Meie rutakal ajal on inimestel tihti raske üksteist mõista, ja sageli ei leia me arukaid põhjendusi iseendagi tegudele. Eriti raske on aga mõistmist ja kaasamõtlemit leida neil, kes kord on istunud süüdimõistetute pingil. Paljud möödaräakimised ja konfliktid tekivad sellest, et me ei oska oma mõtete ja soovide väljendamiseks leida õigeid sõnu. Mõnikord tulevad need õiged sõnad keelele liiga hilja, vahel on neid aga kergem leida just oma mõtteid luulevormi valades. Teisel pool vanglamüüre luuletajate värssid on kohati konarlikud ja lihtsariimilised, kuid usutavasti aitas nende kirjapanemine noortel korrastada oma mõtteid, lootusi ja tulevikuplaane. Siin saate lugeda väikest valikut luulekogumikust "Ma olen teisel pool".

© Tartu Vangla

* * *

Need on lapsed lastekodudest,
kelle vanematel polnud aega,
polnud tahtmist näha vaeva
nende kasvatamiseks.
Need on lapsed vanglatest,
kelle vanematel polnud aega,
polnud tahtmist näha vaeva
nende aitamiseks.
Need on lapsed tänavatelt,
kes on näinud palju vaeva,
varastanud ja läinud kaema,
kus saab leevendada heroini vaeva!
Nende laste aitamiseks pole tahtmist kellelgi näha vaeva!

J. V., 17

* * *

Kas on kedagi, kes mõistab mind?
See teab, mida teeb sees mu hing!
Ma olen elus edasi läinud aeglasemalt kui tigu,
tehes elu suurimaid vigu.
See pole õige ega ka aus,
minu pärast on teised kannatanud, pisarais laud!
Haiget teinud perele,
löiganud end verele.
Ma lähen koju, olen muutnud end,
sest hoolin ma sinust, mu väike vend!

S. K., 16

Eksimus noorena

Olla noor on väga lihtne,
noorena kõik nii kerge.
Kuid mida vanemaks saad,
seda hullemaks asjad lähevad.

Noorena on tüdrukud tähtsad,
kuid ainult selleks, et olla lähedad.
Kuid mida vanemaks saad,
hakkavad tekkima tunded.

Kuid et neid näidata,
tema lähedal pead olema.
Kuid nooruse lollus
kätte mul kõik maksis.

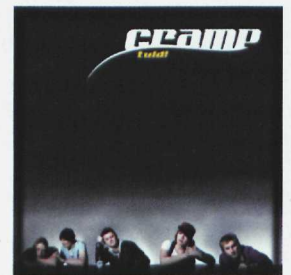
Kuna tüdrukule tahtsin kinki teha,
kuid väärt kingiks väheks jäi raha,
et raha saada,
tuli varastada.

Kuid juhtus kõige hullem,
sattusin kohta, mis on kabelistki hullem.
VANGLASSE.

O. E., 17

Crampi esimene CD olemas!

Aasta tagasi Hea Lapse poolt intervjuueeritud rokkansambel Cramp on lõpuks valmis saanud oma esimese plaadi. Pealkirjad plaadiümbrisel – "Illus ilm", "Punane roos" jne – on paljulubavad. Küllap ei pea Crampi sõbrad peetuma ka siis, kui plaadi mängijasse panevad. Öeldakse ju: kaua tehtud – kaunikene!

13. jaanuar –
vana uus aasta

Luceafarul – säravaim täht

Moldova on riik, mis võib tunda uhkust oma rohkete traditsioonide ja rikkaliku folkloori üle. Eestis tegutsev Moldova kultuuriselts „Luceafarul“ sai tänavu 10-aastaseks. „Meie selts tegutseb selle nimel, et meie lapsed ja lapselapsed teaksid moldova kultuuri, traditsioone ja keelt,“ ütleb seltsi juhataja Natalia Saar. „Isegi kui keel peaks ajapikku ununema, jäävad tavad kindlasti alles, sest need on lastel nü veres,“ lisab „Luceafaruli“ liige ning endine Moldova kultuuriseltsi pühapäevakooliõpetaja Svetlana Tsetdenova.

Eestis elab umbes 1,5 - 2 tuhat moldovlast, põlisel kodumaal Moldovas aga 4,5 miljonit. „Tõsi küll, paljud käivad riigi raske olukorra tõttu välismaal tööl, kuid suurem osa tuleb ka koju tagasi,“ ütleb Natalia.

■ Millega tegelesite pühapäevakoolis ning miks seda rohkem pole?

„Pühapäevakoolis pöörasime tähelepanu eelkõige emakeelele. Õppisime keelt mängude, tantsude ja joonistamise kaudu. Suuremad tegelesid ka käsitöoga. Valmistusime pühadeks, õppisime Moldova ajalugu ja kirjandust. Pühapäevakooli pole enam, kuna lapsed kasvasid lihtsalt suureks!“ jutustab Svetlana. „„Luceafaruli“ tegevusest võtavad aktiivselt osa nii täiskasvanud kui ka lapsed ja noored. 26. jaanuaril tähistatakse luuleõhtuga moldova luuletaja **Mihai Eminescu** surma-aastapäeva. „Mihai Eminescu on maailmakuulus poeet, kelle loomingut on tõlgitud paljudesse keeltesse. „Luceafarul“ on Eminescu tiipne, mis tähendab hommikutähte, kõige säravamat tähte taevas. Selle järgi panime oma seltsile nime.“

Eestis elavad moldovlased oskavad oma keelt, isegi segaperedes ei kao moldova keel kuhugi. Probleemi tekitab vaid see, et nõukogude ajal kirjutati seal kirillitsas (slaavi tähestikus), alates 1989. aastast on aga kasutusel ladina tähestik. Moldova sai iseseisvaks 1992. aastal.

■ Mis on moldova pühade eripära?

„Iga moldova püha või pidustus toimub **casa mares** – maja kõige tähtsamas ja suuremas toas (meie mõistes elutoas), kus hoitakse pere reliikviaid, kalleid mälestusesemeid, fotosid ja tütre kaasavara,“ ütleb Natalia. „Kui külaline

jääb ööseks, siis pannakse ta **casa maresse** magama. Moldovas räägitakse, et inimene, kes on käinud sinu casa mares, pole enam lihtsalt külaline, vaid sõber.“

Üks tähtsamaid pühi on **martsešor** (Martisor), millega tähistatakse kevade saabumist. Martsešor on seotud legendiga kevade ja talve võitlusest. Kevad tahtis maa peale tulla ning esimene märtsikelluke hakkas juba kasvama, kuid talv oli vastu ning nii nad võitlesidki tükk aega, kuni kevad lõpuks võitis. Martsešori sümboliteks on **punane ja valge värv** – üks valge märtsikelluke ning teine punane, sest kevad sai haavata ning tema veri tilkus lillele.

„Nüüdseks on martsešorist saanud rahvusvaheline pidustus, mis toimub Moldovas esimesest kuni kümnenda märtsini. Moldovasse saabub siis esinejaid paljudest riikidest,“ jutustab Natalia.

Martsešori tähistavad ka Eestis elavad moldovlased. Pidustustel kingitakse igale külalisele martsešok (punane ja valge lilleke või mõni muu ese samades värvides), lauldakse, tantsitakse.

Olulised pühad on ka **vana uus aasta**, mida tähistatakse vana kalendri järgi – 13. jaanuaril, ja jõulud 7. jaanuaril.

Pärast Moldova iseseisvumist tekkis uus püha – moldova keele päev „**limba noastre**“, mida tähistatakse 31. augustil. Sel päeval kogunetakse luuletajate ja kirjanike mälestussammaste juurde, korraldatakse luule- ja kirjandusõhtuid.

Natalja pajatab: „Huvitav on ka moldova rahvusköök. Üks väga omapärane toit on näiteks mamalõga – maisijahupuder, mida keedetakse, kuni see on täiesti paks. Kui puder on piisavalt paks, siis pööratakse kauss ümber ning välja tuleb maisijahupudrust vormileib. Mamalõgat ei lõigata noa, vaid niidiga. Niit pannakse leiva alla ning tõstetakse siis ülespoole. Mamalõgat serveeritakse praetud sealiha, lambapiimast valmistatud juustu ja hapukoorega.“

Sabina Zinovjeva

Elena Pannerlein
tütardega külalisi
oodates

Vägevad luulepäevad Jõgeval

Jõgeva Gümnaasium on ammu juba tuttav paik kõigile neile gümnaasistidele, kes armastavad luuletusi lugeda. **Betti Alveri luulepäevadele** Jõgeval kogunevad novembrikuus kümned kooliteatrite etlejad: mullune festival oli juba viieteistkümmes! Gümnaasistide luulepäevad said nime Alveri luuletuse "Tähetund" järgi.

säärikud ritta, sündis laval pesueht saajajalgne. **Jõgeva kooliteatri Liblikapüüdjad** noorem rühm tõi kaasa trobikonna mängukoeri, kellega etendati nii rõõmsaid kui kurbi lugusid, **Saaremaa Ühisgümnaasium** mängis maha inimese elutee sünnist pulmadeni, ning nende etendus oli eriti paeluv just sellepärast, et kaasa tegid nii mudilased kui ka noorukid. **Esu-Kamari** kooli lapsed kasutasid

Jõgeval sündinud **Betti Alver** (1906 – 1989) on üks rikkama ja ilusama keelega eesti luuletajaid, ning tema värsside sügav sisu pakub rohkesti tõlgendusvõimalusi. Luulepäevade avamine toimub tavakohaselt Alveri sünnimajas, kus praegu asub kirjaniku muuseum, ning kauniks kombeks on saanud küünalde süütamine luuletaja mälestusmärgi juures.

Tänavu korraldati – juba kolmandat aastat järjest – Betti Alveri luulepäevad ka **põhikoolide õpilastele**. Nooremate värsifestival kannab samuti ühe Alveri luuletuse nime: **Tuulelapsed**. 18. – 19. jaanuaril võis Jõgeva Gümnaasiumi saalis näha-kuulda tervelt 16 luule-etendust, üks põnevam kui teine. Minu jaoks olid need etendused eriti huvitavad, sest tänavused esinejad olid oma kavad kokku pannud just minu loominguga põhjal. Ja kui päris aus olla, siis arvan, et ma ise poleks kümneaastase tüdrukuna küll nii vahvalt deklameerida osanud.

Küllap on paljud koolilapsed sattunud kimbatusse õpetaja utsitamise peale: "Ilmekamalt! Kas sa ilmekamalt ei oska?!" Ja see "ilmekus" tähendas hästi valjul häälel sõnade väljahõikamist, tõsistes kohtades ohkamist-ohkamist ja hukkamõistu väljendades jalaga vastu maad tagumist. Selle kõigega said hakkama vähesed...

Kooliteatrite etlejad olid sellisest ilmekusemängust ammu üle kasvanud. Luuletustesse elati sisse, neile valiti sageli mingi muusikaline taust, ning kui vaja, võeti appi kostüümid ja butafooria. **Torma** näitlejad panid publiku naeratama juba lavale tulles: kui kümnekond noort sättis oma kirjud kummi-

arvutiga loodud taustu, **Lasnamäe Üldgümnaasiumi** tüdrukutel oli kaasas pikk-pikk keksukumm, **Aseris** oli teadustajaks leitud priima tromboonimängija... Andekaid esinejaid oli tulnud nii Kehrast, Kolgast, Kambjast kui ka Orissaarest, nii et laureaatide väljaselgitamine oli tõesti väga raske töö. Õnneks oli noori näitlejaid hindamas asjatundlik nõukoda: näitlejad **Kersti Kreismann** ja **Toomas Lõhmuste** ning tark Jõgeva doktor **Kalle Piiskoppel**.

Luulefestivali "Tuulelapsed" laureaateks kuulutati **Torma kooli draamaring OFF** (juhendaja **Ülle Säälilik**), **Jõgeva Gümnaasiumi kooliteater Liblikapüüdja** (juhendaja **Lianne Saage-Vahur**), **Kolga Keskkooli Kohal-olijad** (juhendaja **Terje Varul**), **Varstu Kõgokogo** (juhendaja **Lea Mändmets**), **Saaremaa Ühisgümnaasiumi Kreputlased** (juhendaja **Rita Ilves**) ja **Lasnamäe Üldgümnaasiumi näitering Et** (juhendaja **Juta Teral**). Ka hulk eripreemiaid jagati välja, kuid ikkagi tundus mulle, et õige mitu andekat näitlejat oleksid pidanud veel auhindu saama.

Luulepäevade hing ja eestvedaja, Jõgeva Gümnaasiumi õpetaja **Lianne Saage-Vahur** lausus lohutades, et küllap järgmistel luulepäevadel selguvad jälle uued laureaadid.

Noorte näitlejate lähedat omavahelist lävimist vaadates leidsin, et tegelikult on ka sellised kohtumised omamoodi preemiaks. Neil on vedanud ka õpetajatega, kes sillutavad teed heade mõtete maailma.

Staaride pillerkaar algas taas!

Kui kevadel pärast pikki võitlusi-heitlusi kuulutati TV3 suurshow "Eesti otsib supertaari" võitjaks noor ning kaunis **Birgit Õigemeel**, siis tõusis Birgiti fännide tuju kindlasti taevani. Mõnus on vaatamängust ja muusikast osa saada, kui ise istud mugavas tugitoolis – aga esinejatel polnud säravas stuudios pooltki nii mugav olemine, sest ega žürii ikka hellitanud kedagi! Igal hetkel võisid kukkuda või kukutatud saada, ole sa nii ilus ja andekas kui tahes!

Aga superstaarlusega on lood nii, et ega ta ühe hooajaga otsa löpe! Andekaid noori muusikuid tekib pidevalt juurde nagu... jah, ei sobi öelda "nagu seeni pärast vihma", sest seened teatavasti suud lahti ei tee, laulmisest-tantsimisest rääkimata! Õigem oleks vist öelda, et staare tuleb juurde nagu laululinde kenal kevadel. Kevadeni, mil selgub uus supestaar, on veel aega. Kuid juba alustas TV3 uue staarisaaresarjaga, ning saatejuhtimine on tänavu mehine: noored näitlejad Märt Avandi Endlast ja Ott Sepp Vanemuisest on küll mõlemad draamanäitlejad, kuid ega nad ju staarikandidaati-dega laulmises peagi võistleva. Peaasi on see, et lauljatel oleks nende juhtimisel hea julge esineda. Mõlemad saatejuhid on osalenud ka eesti filmides: Märt on mänginud "Esimeses arestis", "Malevas" ja "Tulnukas", Ott on lisaks „Malevale“ ja „Tulnukale“ kinosõbrale tuttav Murgurina filmis „Nimed marmortahvlitel“ ja kass Nitramina „Röövlirahnu Martinis“. Kassid näivad talle õnne toovat: Vanemuise Sadamateatris lavale toodud „Kass, kes kõndis omapead“ tõi Ott Sepale 2007. a. Vanemuise kolleegipremia. Küllap staariotsingute saatedki nõuavad nii esinejatel kui ka juhtidel oskust käppadele kukkuda! Žürii – Heidi Purga, Mihkel Raud ja Rein Rannap – teeb nagunii kõik selleks, et esinejatel stuudios ja vaatajatel teispool ekraani igav ei hakkaks!

Õigemeel on õigel teel!

Superstaar 2007 Birgit Õigemeel ei astunud saatesse minnes telekaamerate ette sugugi esmakordselt. Oma esimese suurema rambipalaviku elas Birgit läbi juba 9-aastase tüdrukuna Laulukarusselli konkursil. Lisaks Lasteekraani muusikastuudios käimisele õppis Birgit muusikakoolis viiulimängu, nii et tegu on läbi ja lõhki muusikainimesega ja superstaari tiitli saamine ei olnud mingi eriline õnnevedu. Telestaarimõllu kõrval suutis Birgit õpikuidki au sees hoida ja lõpetas kevadel Tallinna Vanalinna Hariduskolleeiumi teatriklassi. Staaritiitliga käis kaasas võimalus lindistada oma esimene album, ning selle valmimise üle on Birgiti austajad kindla peale üliroõmsad. Enama jao plaadilauludest kirjutas kuulus popmuusikakolmik Pearu Paulus, Ilmar Laisaar ja Alar Kotkas, ning laulukirjutajad valisid Birgiti ka oma eurolaulu "365 Days" esitajaks. Seda laulu saab, muide, kuulata ka veebileheküljel: www.myspace.com/birgitoigemeel.

Nii et Birgiti fännid saavad ka edaspidi oma põidlaid treenida! Kui vahepeal põidlad peost välja võtate, siis võiksite JOONISTADA oma superstaaridest lemmikuid ja pildid siis meie toimetusse saata! Auhinnana naeratab vastu sssuperstaari sssuss-sssikkott!

Vello Salumets

Kuidas tekkisid kaks maailma kuulsaimat edetabelit?

“See plaat pole number 1 enne, kui see on number 1 “Billboard’is”.”

Vana väite kohaselt on maailmas kolme liiki valet: lausvale, hädavale ja statistika. See ütlus kehtib suuresti ka muusikaplaatide põhjal koostatud edetabelite kohta. Jälgides vaid müügistatistika, ei pruugi me saada täit selgust teatud plaadi või sellel esineva artisti tähendusest omale ajastule. See, et mõned lauljad pole saanud maha esikohahitiga, ei tähenda sugugi, et nad oleksid vähem tähendusrikkad kui need, kel on õnnestunud sinna tippu pääseda. Loodetavasti ei ürita keegi tõestada, et USA edetabelis mitmeid kordi kõrgeimale kohale pääsenud Pat Boone on tähtsam *rock’n’rolli* pioneer kui näiteks seesuguseid saavutusi mitteomavad tõelised rokistaarid Fats Domino, Little Richard või Chuck Berry.

Hitid ja singlid

Mis puudutab sõna “hitt” (inglise keeles “hit”), siis on maailmas juba aastakümneid kuulunud selle nimetuse alla tavaliselt kahe looga singelplaadid (“single”), mida üks või teine artist-ansambel on välja andnud ja mis on pääsenud erinevate riikide muusikaedetabelitesse. Eestis on minu arvates edetabelite koostamisega olukord siiani veidi segane ja tihti mõtleb muusikakuulaja hiti all üht või teist lugu, mis on momendil populaarne. Olgu see siis kuulnud-nähtud raadiost, telekast, kontsertidelt või videoklippidelt. Muu maailma edetabelikoostajate jaoks on siiski üheks tähtsaimaks komponendiks asjaolu, kui palju on seda või teist plaati on mingil ajavahemikul MÜÜDUD!

Kuigi menuplaat võib olla ka kunstiliselt kõrgtasemeline, pole see sugugi alati enesestmõistetav. Olla soovituim ei pruugi tähendada olla automaatselt parim.

The Byrds

Kuid omast ajastust see plaatide müügistatistika ikkagi midagi pajatab, eriti kui vaatluse all on 50ndate ja 60ndate populaarmuusika. Tollal oli tihti just see muusika ka kvaliteedi poolest tasemel. Põhjus on lihtne: siis pidi muusika omal jõul hakkama saama. Mitte nagu tänapäeval, kus plaat võib tõusta tabelitippu tänu väga heale videole või seepärast, et laulu on kasutatud mingis reklaamiklipis.

Plaadid peegeldavad aega

Esikohale tõusnud plaadid peegeldavad alati ühiskonda üsna mitmel moel. Isegi siis, kui laul ei räägi ühiskonnast mitte midagi. 50ndate ja 60ndate populaarmuusikal oli aga üsna oluline ühiskondlik tähendus. Elvis Presley sümboliseeris vanemate ja kasvatajate eestkoste alt pääsenud vabaduse häält ja sama hääl kaikus järgmisel aastakümnel ka näiteks The Rolling Stonesi muusikas. Kuigi rollingute, biitlite või kasvõi ansambli The Byrds muusika polnud iial otseselt po-

Frank Sinatra

liitiline, kuuldi nende laule kõlavat tihti erinevatel meeleavaldustel. Täpselt samal moel jätsid jälgi ka Bob Dylani ühiskonna-kriitilised avaldused. The Beatles aga mõjutas koguni inimeste väljanägemist, käitumist, liigutusi, maailmavaate kujunemist ja mitmeid muid seiku. Muusika oli tihedas seoses ümbritseva keskkonnaga ja seega teatud moel isegi poliitiline.

50ndate rock'n'roll (ja ennekõike 60ndate popmuusika) oli mingi varajane vorm kodanikuallumatusest, suured mõõtmised saavutanud alternatiivliikumine, sõjavastane ilming ja "pehmete" nähtuste toetaja. Neile eestlastele, kes olid noored 1960ndatel aastatel, naasevad sellest ajast kõneldes meeltesse 60ndate miljöö, atmosfäär, ühiskond ja kõik selle erinevad voolud. See oli aeg, kui The Beatles virutas "She Loves You'd", Mick Jagger mõirgas "Satisfactionit" ja Kalmer Tennosaar lõõritas Arne Oidi pala "Lõke preerias".

Möödunud aastakümnete olemus on kirjutatud üsna täpselt tolle ajastu hittide rütmikasse, meloodiasse ja kõlapilti. Seega esindasid ja esindavad siiani rokkmuusika menupalad omale ajastule väga tüüpilist ühiskondlikku ja poliitilist ajalugu ning mõtteviisi.

Kuidas tekkisid kaks maailma kuulsaimat edetabelit?

USA esimene plaadimüügi edetabel avaldati ajakirjas "Billboard" 4. jaanuaril 1936, kuid ametlikult hakati hititabeleid avaldama alles 20. juulil 1940. Esikoha selles tabelis hõivas Tommy Dorsey orkester palaga "I'll Never

Smile Again", kus laulusolistiks **Frank Sinatra**. Sellest päevast alates on "Billboard" iga nädal avaldanud tabeleid soosituimatest plaatidest. Kuigi USA-s on muusikaedetabeleid nähtud ka teistes muusikaajakirjades, peetakse "Billboardi" siiani kõige autoriteetsemaks.

Algselt oli "Billboardis" neli tabelit:

1. Best Sellers in Stores – enim poodides müüdud plaadid
2. Most Played in Juke Boxes – enim plaadiautomaatides kõlanud plaadid
3. Most Played by Jockeys – enim radiojaamades mängitud plaadid
4. HOT 100 – kokkuvõtte kolmest eelnevast tabelist.

Neist neljast kujunes tähtsaimaks "Best Sellers"-tabel. Lisaks eespoolnimetatutele on "Billboardis" läbi aegade avaldatud ka erinevate muusikastiilide edetabeleid, nagu "Country & Western", "Rhythm & Blues", "Jazz" jne.

4. augustil 1958

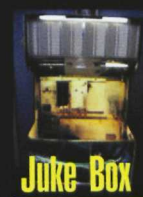
hakkas "Billboard" avaldama TOP 100-tabelit, mis tõrjus leheveergudelt "Juke Boxes" ja "Jockey" tabelid. Sama aasta septembri lõpuks oli ajakirjast kadunud ka "Best Sellers". Alates sellest momendist on

"Billboardi TOP 100" olnud singelplaatide edukuse ainsaks mõõdupuuks.

Inglismaal avaldati esimene singelplaatide edetabel ajakirjas "New Musical Express" 14. novembril 1952. Esikoha hõivas tookord ameerika laulja **Al Martino** singel "Here In My Heart". Esialgu käsitles Briti tabel vaid 12 enimmüüdud plaati. 1. oktoobril 1954 laienes see TOP 20-ks ja 13. aprillil 1956 TOP 30-tabeliks.

Alates 10. märtsist 1960 hakati Inglismaal ametlikuks tabeliks pidama ajakirja "Record Retailer / Music Weekend'i" poolt avaldatud TOP 50-tabelit. 1973. a. prooviti paar korda kasutada ka TOP 75-tabelit, kuid alates 8. jaanuarist 1983 on Briti tabel koostatud Gallup-meetodil, mida kutsutakse ametliku nimega "The British Record Industry Charts".

NB! Kui Sul, hea lugeja, tekkis rokijuttu lugedes küsimusi, siis tea, et Sõber Veltz ehk muusik Vello Salumets on nõus neile vastama!

BIONICLE

PE^B₂ 1378 2008, 2

MAHRID

Osale
ja võida!

knk

Kus on Toa Mahrid missioonil? Kas...
Õige vastus tähistab ristiga

Pilvede all Vee all Maa all

Nimi _____

Address _____

Vastus saada 5. märtsiks aadressil:
Hea Laps, Harju 1, Tallinn 10146.

KUI JULGE JA VAPPER SA OLED?

Liitu Toa Mahridega nende kõige hulljulgemal missioonil! Hämara ookeani kõige suuremas sügavikus, kus võimutsevad saatanlikud koletised, on peidetud kõikvõimas Elu Mask. Sul on vaja leida mask enne, kui Su hapnik lõpeb! Niisiis, hingasügavalt sisse ja pane oma julgus proovile!

